Griffie Gemeenteraad Utrecht
Secretariaat raadscommissie Mens & Samenleving
Postadres Postbus 16200 3500 CE Utrecht
Telefoon 030 – 286 10 69 **Fax** 030 – 286 15 18
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 20 JUNI 2024

[Typ hier]

Datum verslag	27 juni 2024
Locatie	Stadhuis, raadszaal
Verslag door	Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag	september 2024

Aanwezigen:
Avondvergadering
De voorzitter, de heer C. Bos, en van het college de wethouder S. Schilderman, en voorts de leden: de heer F. Claassen (GroenLinks), de heer R. Peters (D66), de heer R. van der Graaf (ChristenUnie), de heer R. van der Zweth (PvdA), de heer R. Snijder (Student & Starter), de heer B. van Steeg (CDA), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw J. Zwinkels (CDA), mevrouw M. Ramaker (VVD), de heer H. Dijkstra (EenUtrecht), de heer S. van Bemmel (Partij voor de Dieren), de heer R. Maas (VOLT), de heer M. Usta (DENK) en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok, en de gemeentesecretaris en de accountant, de heer R.A. van Vugt.

Verslag openbare vergadering commissie VBF d.d. 20 juni 2024

Aanwezigen:.....- 1 -
1. Opening en mededelingen.....- 1 -
2 Raadsvoorstel Jaarstukken 2023.....- 1 -
2.1 Raadsvoorstel Resultaatbestemming 2023.....- 1 -
2.2 Raadsbrief Collegereactie Accountantsverslag 2023.....- 2 -
2.3 Raadstoetsen.....- 2 -
2.3.1 Raadstoets Samenleven en Sport.....- 2 -
2.4 Raadsbrief Beantwoording raadsvragen en erratum Jaarstukken 2023.....- 2 -

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Bos, opent de vergadering om 20.00 uur en hij heet iedereen welkom. De jaarstukken staan op de agenda. De heer Van Vugt, accountant van Deloitte, is vanavond te gast in deze commissie voor het debat over de jaarrekening.

Mededelingen van het college
Wethouder Schilderman deelt mee piketdienst te hebben. Zij kan tijdens de vergadering gebeld worden en moet daar dan aandacht een besteden.
De voorzitter neemt aan dat de ondersteuning van de wethouder de vragen kan bijhouden.

Mededelingen vanuit de commissie
De heer Usta (DENK) vervangt de heer Simşek; de heer Simşek is afwezig vanwege ziekte.

2 Raadsvoorstel Jaarstukken 2023

2.1 Raadsvoorstel Resultaatbestemming 2023

2.2 Raadsbrief Collegereactie Accountantsverslag 2023
2.3 Raadstoetsen
2.3.1 Raadstoets Samenleven en Sport
2.4 Raadsbrief Beantwoording raadsvragen en erratum Jaarstukken 2023

Uitnodiging voor de openbare vergadering van de commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën over de Jaarstukken 2023 die wordt gehouden op 20 juni 2024. Het Dagelijks Bestuur (DB) heeft op advies van de Adviescommissie Controle en Financiën op 21 maart 2024 ingestemd met het voorstel om de P&C cyclus aan te passen. Een van de wijzigingen is om de bespreking van de jaarstukken te splitsen in de het financiële deel van het jaarverslag en het inhoudelijke programmadeel van het jaarverslag op 20 juni. Doelstelling van de separate behandeling is om de controlerende rol van de raad ten aanzien van de jaarstukken nog meer accent te geven. In de avond van 20 juni is de commissie financiën gepland voor de bespreking van de jaarrekening en de financiële paragrafen met de wethouder en in aanwezigheid van de externe accountant. De behandeling is zonder spreektijden.

De voorzitter verneemt desgevraagd dat de commissie kan instemmen met de agenda. Hij leidt de bespreking in. De commissieleden hebben geen spreektijden. De voorzitter van de adviescommissie Controle en Financiën zal allereerst een toelichting geven op de stukken. Hij benadrukt dat er vanuit de commissie geen technische vragen gesteld zullen worden. Voorafgaand aan het debat zijn veel technische vragen beantwoord door de ambtelijke organisatie.

De adviescommissie controle en financiën
Mevrouw Zwinkels (voorzitter adviescommissie Controle en Financiën), deelt mee dat donderdag 31 mei 2024 de adviescommissie de jaarstukken heeft besproken in aanwezigheid van de accountant. Zij dankt alle betrokkenen bij dit intensieve proces. Zij benadrukt vanuit de adviescommissie het belang van de controlerende rol van de raad op de jaarstukken en is daarom verheugd dat het advies om de jaarstukken in de reguliere commissie te bespreken is opgevolgd door het Dagelijks Bestuur. Zo ontstaat meer aandacht voor de uitgevoerde raadstoetsen op het programma Veiligheid en Samenleven en Sport. Zij dankt ook de Raadsrapporteurs voor hun inzet.
Zij noemt de belangrijke aandachtspunten vanuit de adviescommissie:
Zij complimenteert het college in het kader van de leesbaarheid met de vernieuwde opzet van de jaarstukken en de inzet bij de rechtmatigheidsverantwoording. Die is dit jaar voor het eerst door het college opgesteld. De vraag is nu wat volgens de accountant nog is te verbeteren.
In het kader van de financiële positie deelt zij mee dat de voorspellende waarde van de begroting en het capaciteitvraagstuk voldoende aandacht hebben van het college, zo schrijft de accountant. Een uitvoeringstoets kan bij de besluitvorming als hulpmiddel dienen, waarbij de vraag wordt gesteld of ambities en plannen uitvoerbaar zijn, uitgaande van de beschikbare capaciteit. Hij vraagt hoe de wethouder kijkt naar het advies van de Uitvoeringstoets, die de raad kan helpen in zowel de besluitvorming als in de Verantwoording.
In het kader van het aantal reserves merkt mevrouw Zwinkels op dat de gemeente Utrecht circa 58 bestemmingsreserves heeft. Dat aantal is hoog. De accountant adviseert een jaarlijkse toets te doen op nut en noodzaak van deze reserves. Zij vraagt of de wethouder dit advies gaat opvolgen.
Met betrekking tot de resultaatbestemming deelt mevrouw Zwinkels mee dat voor het eerst in lange tijd de begroting een negatief resultaat laat zien over het boekjaar. Dat wordt vooral veroorzaakt door een fout in de begroting. In de voorgestelde resultaat-

bestemming wordt een bedrag van 21 miljoen euro overgeheveld naar het jaar 2024. Zij vraagt hoe de wethouder daar naar kijkt in relatie met het tekort over het jaar 2023.
Haar laatste punt is het Verbeterplan. De adviescommissie wenst betrokken te zijn bij het Verbeterplan dat wordt opgesteld naar aanleiding van de fouten in de begroting. Dat onderwerp staat geagendeerd voor de eerstvolgende heidag. Zij vraagt hoe de raad daarover geïnformeerd wordt en of de wethouder alvast iets kan vertellen over vorderingen die gemaakt worden met het Verbeterplan.
Zij vraagt de accountant (1) aandacht voor de motie 409 Grip op investeringen bij de programmabegroting 2024. De adviescommissie spreekt geregeld over dit thema; dit zou ook het thema zijn richting de begroting en het MPR 2025. Daarbij is het budgetrecht van de raad een aandachtspunt. Zij vraagt hoe de accountant aankijkt tegen het budgetrecht van de raad. Zij vraagt of de raad voldoende in positie is.
(2) de informatie-uitwisseling tussen centraal en decentraal blijkt ontoereikend te zijn. Zij vraagt hoe dat komt en wat de risico's zijn; hoe kan dit volgens de accountant worden opgelost?

De commissie
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat 2023 in financieel opzicht een dramatisch jaar is voor de gemeente Utrecht. Met over het hoofd zien van 42 miljoen minder aan inkomsten vanuit het Rijk, gaf dat haar een diepe knauw in het vertrouwen van dit college en in de betrouwbaarheid van de aangeleverde stukken over financiën.
In het jaarstuk staat dat *het Rijk* én *minder inkomsten* de redenen zijn voor het negatieve resultaat. Zonder die grote rekenfout was die 42 miljoen euro aan minder inkomsten uit het Gemeentefonds er ook, alleen veel eerder bekend. Dan was er meer tijd geweest om bij te sturen om te voorkomen dat het negatieve resultaat zo moest eindigen.
De raad heeft in maart 2024 met de wethouder Financiën een debat gevoerd over deze misrekening. Wat de VVD betreft is dit de laatste keer dat de wethouder een dergelijke rekenfout laat maken.
Dat de inkomsten uit het Rijk lager zouden uitvallen, werd bekend in de Meicirculaire in 2023. Toen gingen de alarmbellen af. Dat de grootste fout zit in de verkeerde berekening van de prijscompensatie, was ook al in maart 2023 bekend.
De heer Claassen (GroenLinks) hoort de VVD de wethouder een vorm van gele kaart geven. Tegelijkertijd hoorde hij eerder instemming en vertrouwen in het Verbeterplan. Hij vraagt of dat vertrouwen er nu niet meer is.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat in de Voorjaarsnota ruim 1 miljoen wordt geïnvesteerd in het Verbeterplan. Zij houdt vast aan de knauw op haar vertrouwen; hoe moeten de cijfers beoordeeld worden?
De heer Claassen (GroenLinks) vraagt wat de reactie zal zijn van de VVD als de wethouder zegt dat dit wat haar betreft ook niet meer gebeurt en het dit Verbeterplan aan de raad voorlegt.
Mevrouw Ramaker (VVD) hoort in de concretisering van de vraag van de heer Claassen een Zwart-Wit tegenstelling. Dit is een rekenfout waarvan zij nu achteraf zegt dat het college dit had kunnen weten.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat de VVD terecht zei dat wanneer de rekenfout niet was gemaakt het tekort er ook was geweest maar dan eerder zichtbaar. Hij bevestigt de juistheid daarvan: dan was het tekort dat door het Rijk was ontstaan eerder bekend geweest. Hij vraagt of de VVD het vooral vervelend vindt dat

de raad het nu zo laat weet of ergert de VVD zich er óók aan dat het Rijk de gemeente met een dergelijk gat opzadelt, ook voor 2023 al.
Mevrouw Ramaker (VVD) baalt vooral van dat zij het eerder had kunnen weten en dat er dan sneller geanticipeerd had kunnen zijn. Daardoor was er ook meer ruimte geweest om na te gaan hoe dit is op te lossen.
De heer Van der Zweth (PvdA) deelt dat met de VVD. Hij vraagt of de VVD ervan baalt dat het überhaupt het tienvoudige is dan de eerste raming ervan. De gemeente krijgt meer taken, beschikt over steeds minder budget en dat dat ook al speelde in 2023. Hij vraagt of dat klopt.
Mevrouw Ramaker (VVD) baalt ervan dat in de beeldvorming het negatieve resultaat van 17 miljoen euro veroorzaakt is door minder inkomsten uit het Rijk. Haar fractie gaf al bij de algemene beschouwingen aan dat dat niet het geval is. Dit komt doordat er meer uitgegeven is.
De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat dat niet óók waar kan zijn wanneer de VVD tegelijkertijd zegt dat de gemeente het tekort dan al eerder had gehad. Het probleem is dat er een tekort is. Dat ligt bij het Rijk met een opschalingskorting, met een herijking van het Gemeentefonds; dat zorgt voor tekorten. Er zijn ook andere rekenfouten gemaakt en rekende het bestuur zich te rijk; tot zijn spijt komt de raad daar laat achter. Hij benadrukt dat wat hem betreft het probleem bij het Rijk ligt.
Mevrouw Ramaker (VVD) brengt in dat wanneer dit bekend was geworden bij de Meicirculaire, het college eerder forse maatregelen had kunnen treffen. Nu ziet zij een groot tekort op overhead. Zij had als collegelid daarop flink sturing gegeven.
In september 2023 ontvangt de raad een voorstel voor de instelling van een Reserve Gemeentefonds die de verschillen in de Meicirculaires kan opvangen. Zij vraagt de accountant hoe het met die Reserve staat. Zij vraagt naar de zin van de instelling ervan. Zij vraagt of die instelling ervoor bedoeld is om de raad niet meer te hoeven lastigvallen met wijzigingen.
In de Berap van september staat dat de inkomsten vanuit het Rijk 5 miljoen euro lager uitvallen dan geraamd. Zij heeft enkele zaken in de interrupties al toegelicht; die slaat zij over in haar betoog.
In de begroting 2023 is ruim 71 miljoen uitgetrokken voor de versterking van de organisatie; dat is elk jaar bijna 8 miljoen extra. Zij noemt in dit kader de 18 miljoen euro. Maar zij ziet ook dat er 9 miljoen euro bovenop de 18 miljoen is gekomen. Zij vraagt uitleg daarvan. Zij vraagt of dit op grip op de uitvoering van de taken zit.
De VVD kaartte meermalen aan reëler te gaan begroten. Ook kaartte haar fractie meermalen aan de paragraaf Financiën en raadsvoorstellen te onderbouwen. Dus dat duidelijk wordt voor de raad wat in financieel opzicht wordt besloten. Het doorschuiven van de financiële keuzes naar Voorjaarsnota's maakt het voor de raad vaak ingewikkeld. Zij vraagt of de wethouder het met de VVD eens is dat Financiën de sturende rol moet krijgen in alle raadsvoorstellen met financiële componenten, vooral als er heel veel risico voor de gemeente zit. Wat haar betreft heeft de wethouder daarin het laatste woord. Zij vindt het niet heel ongebruikelijk in deze tijd van bezuinigingen. Zij vraagt wat de accountant adviseert voor de verbetering van de financiële paragraaf van de raadsnota's.
De heer Peters (D66) vraagt zich af hoe dat concreet er komt uit te zien in een raadsvoorstel wanneer Financiën sturend is; wat is er dan concreet anders?
Mevrouw Ramaker (VVD) bevestigt dat het een invloedrijke rol is van Financiën; de wethouder zet haar paraaf. Ambtenaren van de afdeling Financiën zien het voorstel

en ook de wethouder Financiën. Zij vindt het ook een manier om meer controle te krijgen in een organisatie die veel op eilandjes werkt.
De heer Peters (D66) vraagt of daarbij de aanname zit, dat bij raadsvoorstellen de afdeling Financiën helemaal niet meekijkt.
Mevrouw Ramaker (VVD) noemt het meest recente voorbeeld, het Cultuurcluster Berlijnplein met een financiële component waarvan ze niet de indruk kreeg dat dat ook besproken was met de afdeling Financiën. De VVD heeft daarvoor een extern advies moeten inwinnen bij de accountant.
De heer Peters (D66) vindt dit een legitieme vraag wanneer dit echt het geval is; hij hoopt dat de afdeling Financiën altijd meekijkt wanneer aan een raadsvoorstel een financiële component zit. Hij gaat ervan uit dat dit in algemene zin gebeurt en dat mevrouw Ramaker hiermee niets nieuws voorstelt.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt de financiële onderbouwing van raadsvoorstellen vaak summier. Zij moet als raadslid vaak heel veel zelf uitzoeken. Zij ziet een check van de afdeling Financiën niet terug in de financiële onderbouwing. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn.
De VVD maakt zich zorgen over de wijze van begroten aan de inkomstenkant; ruim 10 miljoen euro is hoger geraamd aan inkomsten OZB niet-woningen; zij vindt dat een niet geringe meevaller. Zij vindt het ook zorgelijk dat met de Franse slag begroot wordt. Zij vraagt de accountant hoe meer grip te kunnen krijgen op dit soort prognoses. Zij vraagt of de accountant het met haar eens is dat af en toe te voorzichtig en risicomijdend wordt begroot.
De VVD valt een flinke cash op de OZB. Opnieuw is de belastingdruk van de Utrechtse wooneigenaren gestegen, met 2% hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2022 was de toename 0,6%. De VVD is het niet eens met deze ruk aan de belastingknop. Zij vreest dit nog een keer te gaan meemaken.
Zij vraagt hoe de wethouder denkt over draagvlak voor lokale belastinginning. Hoe denkt de wethouder dat draagvlak te behouden?
Zij vraagt of het wijs zou zijn om binnen de eigen organisatie een team op te tuigen die de BghU gaat ontlasten. 17%, dat is is ruim 29 miljoen euro, moet de BghU nog innen voor 2023. Zij vindt dat heel veel geld. Zij legt de vraag voor wat de inwoner daarvoor terugkrijgt. Gaat het voorzieningenniveau voor alle inwoners in alle wijken omhoog wanneer die knop steeds omhoog wordt gedraaid?
Zij legt de vraag voor wat de hondenbelasting eigenlijk voorstelt; de gemeente heeft 810.000 euro opgehaald, 75.000 euro is kwijtgescholden, en 114.000 euro is oninbaar. Dat is nog net geen 2 ton directe lasten. Indirect vraagt zij hoeveel inzet er nodig is van de BghU; de wethouder hoeft wat haar betreft deze vragen niet letterlijk te beantwoorden. Het gaat haar meer om de inzet en wat daarvoor teruggekregen wordt. Zij legt de vraag voor of de hondenbelasting beter is af te schaffen.
De VVD wil heel graag met de wethouder in gesprek over verbonden partijen en het liefst zo snel mogelijk omdat de raad meerdere malen geconfronteerd wordt met overvallen met extra geld of met extra leningen omdat de Governance niet goed is afgedekt. De raad staat in dit soort verbonden partijen vaak te ver af van deze partijen en is afhankelijk van de informatievoorziening door het college.
Zij heeft soms ook het gevoel dat het college wordt overvallen: de UW-holding, BghU, GGD, Regio Utrecht. Ook vanuit de raad worden daarover wel eens opmerkingen gemaakt.
De heer Claassen (GroenLinks) vraagt of de VVD van mening is dat de gemeente Utrecht te zwaar zit in de verbonden partijen; zou de gemeente dat minder moeten

doen? **Mevrouw Ramaker** (VVD) begrijpt dat het handig is om verbonden partijen taken te laten uitvoeren, zoals de BghU. Zij ziet twee aspecten hieraan: (1) het democratische gehalte - de gemeente zit op afstand. Dit is gedelegeerd aan het college. En (2) de gemeente is afhankelijk van de Governance-structuur ook van een dergelijke organisatie zelf. Dat was te zien bij de UW-holding. De VVD keeg daarbij de indruk dat de gemeente afhankelijk is van de expertises et cetera. Wanneer dan fouten worden gemaakt, wordt de gemeente daar direct mee geconfronteerd.
De heer Claassen (GroenLinks) vraagt of de VVD van mening is dat het verstandig is om die activiteiten die de gemeente via UW laat lopen, maar beter in eigen huis kan halen.
Mevrouw Ramaker (VVD) kaart alleen aan dat er een afstand is van de raad naar deze verbonden partijen. Haar vraag naar de accountant is hoe daarop meer grip te kunnen krijgen; de raad heeft een controlerende en een sturende rol. Hoe is het mogelijk om niet steeds geconfronteerd te worden met plotselinge mensen op het gebied van Financiën.
De heer Claassen (GroenLinks) vraagt wat de VVD doet wanneer GroenLinks een voorstel indient om de grip op bijvoorbeeld de UW-bedrijven te vergroten door wel de activiteiten in huis te halen; kan het college dan op de steun van de VVD rekenen?
Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat de gemeente 100% aandeelhouder is van de UW bedrijven. De gemeenschappelijke regeling doet de gemeente met andere gemeenten; zij merkt op dat dat verschillende takken van sport zijn. Bij Archief is nagegaan wat het betekent wanneer die taken weer in huis gehaald worden; dat heeft forse grotere lasten tot gevolg. Zij zal niet in deze zaal zeggen daarvan voorstander te zijn.
De heer Snijder (Student & Starter) begrijpt dat de VVD deze vraag stelt aan de accountant; hij vraagt of de VVD zelf een idee heeft hoe dat te kunnen doen.
Mevrouw Ramaker (VVD) vindt het goed wanneer zij als raadslid tijdig hoort dat het goed gaat. Zij vindt het goed aan de gemeenschappelijke regelingen dat de raad zienswijzes mag indienen op begrotingen. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met al die andere gemeenten. De gemeente kan niet zomaar zeggen er uit te stappen. Ze wil graag die discussie. In het verleden is de gemeente overvallen met flink veel geld. Zij herhaalt haar vraag over grip krijgen.
Zij rondt hiermee haar bijdrage af.

De heer Claassen (GroenLinks) complimenteert het college met de leesbaarheid op basis van zijn waardering voor het resultaat.
Hij vond de tekst in het raadsvoorstel over de rechtmatigheidsverklaring lastig leesbaar; wanneer is iets in principe niet rechtmatig. Ook met de verklaring waarom iets niet rechtmatig is, is het in zijn ogen niet rechtmatig. Hij vraagt of de wethouder dit op dezelfde manier ziet als hij. En wanneer dat het geval is vraagt hij de wethouder dat de volgende keer op een eenvoudige manier te formuleren.
Hij waardeert het dat het gemeentebestuur op een aantal punten aan de uitgavenkant van de begroting meer in control lijkt te komen. Over de inkomstenkant is al eerder gediscussieerd; hij refereert daarbij aan de desbetreffende inbreng van mevrouw Ramaker.
Hij merkt op dat er een raadstoets is gehouden. Daarin kwamen twee leerpunten naar voren. Die zijn wellicht op andere punten in de begroting ook interessant. Hij spreekt over het werken met benchmarks. En het geven van meerjarige getallen-

reeksen. Hij legt de vraag voor of meerjarige ontwikkelingen nog meer zichtbaar zijn te maken dan alleen de meerjarige reserves.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de gemeente bij Werk & Inkomen 20 miljoen extra heeft moeten uitgeven en bij de Overhead 9 miljoen euro. Zij vraagt hoe GroenLinks dit ziet.

De heer Claasen (GroenLinks) waardeert de ontwikkeling waarbij de gemeente beter in Control aan het komen is. Hij spreekt zijn waardering uit voor de positieve ontwikkeling.

Mevrouw Ramaker (VVD) noemt de optelling tot 29 en het negatieve resultaat van 17 miljoen. Zij stelt dat Utrecht geen tekort zou hebben wanneer die 29 miljoen er niet was.

De heer Claasen (GroenLinks) constateert dat er geen vraag gesteld wordt en vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.

De voorzitter van de adviescommissie Financiën en Control noemde al het punt van *de wasstraat voor de reserves* zoals genoemd door de accountant. Hij vindt dat een interessante gedachte waarover al eerder is gesproken. Hij vraagt of er al een moment is waarop de raad daarop kan rekenen.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dit een lastig debat omdat het nu gaat over de financiën 2023. Dit legt wel een claim op de Voorjaarsnota. 2023 was inderdaad geen mooi jaar, zeker niet vanwege de berekening van het Gemeentefonds en de gevolgen daarvan voor de begroting en financiën. Als gevolg daarvan is er een negatief resultaat op de jaarrekening sinds lange tijd.

Hij vraagt de accountant waar de gemeente nu staat en welke verbeteringen denkbaar zijn voor de toekomst; hoe brengt dit de gemeente dichter bij het doel, namelijk het geld te besteden aan de plannen van de gemeente, ook in het licht van de lasten die opnieuw worden verhoogd: 112%, ruim boven het gemiddelde van Nederland met nog een extra lastendruk. Hij stelt die vraag in het kader van de volgende overwegingen: de zorgen die zijn fractie heeft geuit over de uitgaven, het planningsoptimisme, de bijsturing ondanks dat de gemeente meer in Control komt. De accountant adviseert de gemeente hier naar te blijven kijken.

De heer Van der Zweth (PvdA) begrijpt dat heer Van Steeg zegt dat het stadsbestuur zich zorgen moet maken over het lastenniveau. Hij vraagt of de heer Van Steeg het met hem eens is dat in een stad als Utrecht het voorzieningenniveau ook veel hoger ligt.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat met alle lasten bij elkaar opgeteld Utrecht er niet al te goed voorstaat. In de komende Voorjaarsnota wordt er toch weer voor gekozen om de begroting te dekken.

De heer Van der Zweth (PvdA) merkt op dat daar een voorzieningenniveau tegenover staat. Wanneer dat niet gedaan zou worden boet de gemeente in op de voorzieningen; dan komen er minder sportvelden, dan kan er minder op de Jeugdzorg en minder in de armoederegeling. Hij bevestigt dat het belastingenniveau nu iets hoger is. Dat dient er wel voor om het hoge voorzieningenniveau vast te houden. Hij gaat ervan uit dat de heer Van Steeg dat moet erkennen.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat aan een aantal zaken minder geld uitgegeven moet worden. Daarvoor zijn eerder voorstellen ingediend. Ook is voorgesteld de OZB minder snel te laten stijgen. Die keuze maakt dit college niet; dat betreurt zijn fractie.

In het kader van de leesbaarheid van de begroting vindt hij het een goede stap dat de subsidies inzichtelijker zijn gemaakt en dat die per programma worden getoond. Dat geldt wat hem betreft ook voor de reserves. Wat hem betreft zijn er nog wel verbeteringen mogelijk. Bij de subsidies is duidelijker te maken welke gevolgen het heeft voor het programma en voor de doelstellingen en hoe die worden gehaald. Hij merkt op dat dit een claim legt op de Voorjaarsnota. 2023 was geen mooi jaar.
De heer Peters (D66) gaat in op de subsidies. Hij ziet ook wat het CDA ziet. Wat hem betreft kunnen partijen elkaar daarin vinden. Hij vraagt of het CDA kansen ziet in overlap tussen subsidies; nu worden de subsidies per programma verantwoord. Er zijn organisaties die hetzelfde uitvoeren en daarvoor subsidie krijgen; hij vraagt of in die zin nog een efficiencyslag is te maken. Hij vraagt of het CDA daar ook benieuwd naar is.
De heer Van Steeg (CDA) vindt het moeilijk uit de jaarrekening op te maken hoe dat in elkaar steekt. Vanuit dat perspectief kan hij zich meer inzicht voorstellen. In deze jaarrekening gaat het wat hem betreft wel specifiek over Verantwoording. Hij betwijfelt het of deze informatie in deze jaarrekening zou moeten staan.
De heer Peters (D66) denkt van wel; en specifiek per programma. Hij wil ook kijken vanuit de bril van financiën; zijn daar efficiencyslagen te maken?
De heer Van Steeg (CDA) vindt dat in de basis een goed idee, wanneer daarmee het stadsbestuur zijn doelstelling nog steeds haalt en het efficiënter kan.
Hij gaat in op de bestemmingsreserves. De accountant constateert dat er 58 zijn. Volgens hem is er een route opgesteld om toch nog eens naar de reserves te kijken. Hij noemt in dit verband de reservetruck bij de Voorjaarsnota. Ook hier stelt hij de vraag waar het gemeentebestuur staat. Hoe is ervoor te zorgen dat hierop meer zicht komt voor de raad en dat het bestuur naar een compacter model toegaat?
In de jaarrekening staat specifiek dat er een foutieve verantwoording over de BTW van 267.000 euro is gemaakt over de Energietoeslag. Dit leidt hem tot de vraag of het gemeentebestuur voldoende zicht heeft op de BTW en op hoe de BTW wordt verrekend. Hij legt de vraag voor of de BTW meegenomen moet worden in de financiële doorrekening of in het financiële Verbeterplan. Hij krijgt hierop graag de reactie van het college.

De heer Peters (D66) noemt de uitdagende financiële omstandigheden in 2023, gekenmerkt door toenemende inflatie, krapte op de arbeidsmarkt en stijgende energieprijzen. Desondanks is geïnvesteerd in essentiële projecten voor Utrecht. En hij noemt andere inspanningen voor een betere toekomst voor Utrecht.
Mevrouw Ramaker (VVD) legt de vraag voor of het doorstaan hiervan ook te danken is aan het Rijk, bijvoorbeeld met de energietoeslagen.
De heer Peters (D66) kreeg in dit debat eerder al de idee als is mevrouw Ramaker de woordvoerster van het Rijk. De gemeente heeft doorgeïnvesteerd in woningbouw en probeert dat ook te blijven doen en wat hem betreft moet de gemeente Utrecht zich heel hard maken bij het Rijk om dat gedaan te krijgen. Hij is heel blij met alles wat uit Den Haag komt aan financiën.
Mevrouw Ramaker (VVD) stelde deze vraag omdat zij regelmatig te horen krijgt dat het Rijk niet over de brug komt. Zij hoort in dit debat lovende woorden van D66 over het Rijk, met SPUKs, en energietoeslagen. Zij zal naar het verhaal van D66 luisteren.
De heer Peters (D66) zal zien hoe het Rijk zich zal ontwikkelen in de richting van de gemeente in de komende tijd.

Het gegeven dat 619 miljoen euro is gerealiseerd aan investeringsuitgaven vindt hij een prestatie op zich. Dit getuigt ook van ambitie om een leefbare en toekomstbestendige stad te creëren. Het resultaat daarvan is dat de gemeente Utrecht voortvarend aan de slag is gegaan met de bouw van woningen.
Ondanks de lage inkomsten uit het Gemeentefonds, was de gemeente Utrecht in staat zorgvuldig haar uitgaven te beheren. De stijgende kosten in het sociale domein zoals Werk & Inkomen zijn zijns inziens adequaat geadresseerd ondanks onverwachte uitdagingen zoals de energietoeslag en de groeiende vraag naar de participatiewetvoorzieningen. Hij is wel benieuwd naar de voortgang op de acties en de maatregelen die daarover vermeld zijn in de brief van 5 februari.
Het weerstandsvermogen is met de ratio van 1,17 een positieve indicatie van de financiële gezondheid van de gemeente, en dat geeft het gemeentebestuur flexibiliteit om onverwachte tegenvallers op te vangen en laat zien dat de gemeente op een verantwoordelijke manier met middelen is omgegaan in het afgelopen jaar.
Hij noemt de volgende aandachtspunten:
Het structurele begrotingstekort is al door een aantal partijen verwoord. Hij gaat ervan uit dat in de Voorjaarsnota hierover langer gesproken zou worden, ook als het gaat om een structurele oplossing.
Voor zijn fractie is het essentieel dat het gemeentebestuur blijft investeren in het personeel, zowel in aantallen als in de ontwikkeling van personeelsleden om de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. Hij vraagt de wethouder welke concrete stappen gezet worden om de arbeidsmarktomstandigheden te verbeteren en het ziekteverzuim terug te dringen. Hij vraagt de wethouder Financiën daar naar te kijken vanuit haar bril.
Met betrekking tot de risicoanalyse en de beheersing beschikt het gemeentebestuur over een actueel businesscontinuïteitsplan, moet gewerkt blijven worden aan het minimaliseren van de risico's voortvloeiend uit systeemuitval, van capaciteitsproblemen en van externe factoren.
Hij vindt het cruciaal dat deze plannen (businesscontinuïteitsplan) regelmatig worden bijgewerkt en getest; hij vraagt of de wethouder meer inzicht kan geven over hoe de risicobeheersingsmaatregelen periodiek te evalueren en bij te werken.
Meer specifiek over de subsidies en de verantwoording en de controle vanuit de gemeente, stelt hij de vraag of subsidies doelmatig en efficiënt worden ingezet. De subsidieverantwoording vindt nu per programma plaats. Zijn fractie mist de programmaoverstijgende Verantwoording vanuit de afdeling Financiën; hij vindt dit aansluiten bij de inbreng van mevrouw Ramaker: de betrokkenheid vanuit Financiën. Hij wil voorkomen dat de subsidies vanuit elk eilandje worden uitgekeerd - hij vraagt het college of het daarover terug kan komen vanuit de helikopterview in de Verantwoording vanuit Financiën. Hij vraagt de wethouder in hoeverre zij zicht heeft op die programmaoverstijgende Verantwoording en hoe zij controleert dat het niet één organisatie is die vanuit vier verschillende hoeken subsidie ontvangt voor dezelfde activiteit. Hij licht toe dat het een hypothetisch voorbeeld is. Hij ziet hierop graag een strengere controle vanuit het doelmatig uitgeven van publieke middelen. Hij is benieuwd hoe de wethouder dit ziet; en hij vraagt of de accountant hierover ook zijn licht wil laten schijnen en of de wethouder hiermee aan de slag wil gaan, wellicht specifiek ook in het kader van de hervormingsbezuiniging in het besef dat hij daarmee mogelijk onterecht vooruitloopt in het kader van de jaarstukken.
De jaarstukken 2023 geven zijn fractie een gedetailleerd inzicht in de staat van de financiën en de status over afgelopen jaar, maar hij vindt het ook van belang dat

vanavond vooral gekeken wordt welke lessen te trekken zijn en mee te nemen naar de begroting van volgend jaar. Er staan het stadsbestuur moeilijke tijden te wachten waarin moeilijke keuzes gemaakt moeten worden. Die moeilijke keuzes moeten gezamenlijk gemaakt worden.
Hij spreekt zijn waardering uit voor het harde werk dat is verricht door ambtenaren, maar ook door het college om deze goed leesbare jaarstukken te produceren.

De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) kan over het algemeen de jaarstukken prima volgen. Hij dankt het college voor de beantwoording van de technische vragen. Hij beschouwt dat als een teken dat de informatie altijd nog duidelijker kan. Hij begrijpt dat de jaarstukken vanwege de leesbaarheid beknopt worden gehouden.
Ook de verklaring van de accountants vond hij goed te volgen. Hij dankt de accountant voor de interessante aanbevelingen.
Als het gaat om het grote financiële plaatje leed de gemeente in 2023 een verlies van 17,4 miljoen euro. In 2022 was er een positief saldo van 35 miljoen euro. De interne rekenfout is al uitgebreid aan bod gekomen. Het verbaast hem dat andere gemeenten niet met negatieve resultaten kwamen. Amsterdam heeft een positief resultaat van 122 miljoen euro. En Amersfoort 31 miljoen euro positief. Hij vraagt of de wethouder ook ziet dat Utrecht een van de weinige gemeenten is die vorig jaar negatief afsloot.
Zijn fractie heeft in het afgelopen jaar gezegd dat er teveel op de plank bleef liggen; hij noemt als voorbeeld de onuitgegeven reserves omdat de menskracht ontbrak om de plannen uit te voeren.
De heer Peters (D66) denkt dat het college dat verschil dan ook wel ziet tussen Amsterdam en Utrecht. Hij vraagt wat de vraag is achter de vraag.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) wil niets anders weten dan of dit de wethouder ook is opgevallen. Dat de korting van het Rijk in andere gemeenten niet zo onverwacht kwam.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn met op te merken dat de totale omvang van de reserves gezakt is. Hij ziet dat het college druk bezig geweest in het streven om geen geld op de plank te laten liggen. Hij vindt het uitgeven van geld goed, ook omdat het klimaat en de biodiversiteitscrisis om investeringen vraagt zo dat kosten in de toekomst worden voorkomen. Toch ziet zijn fractie dat 21,1 miljoen is overheveld naar 2024 omdat projecten vorig jaar niet zijn uitgevoerd. Zijn fractie betreurt dat.
Naast het gebrek aan geld is er ook steeds meer gebrek aan menskracht; in de taal van de gemeente heet dat "capaciteit". Er komt nu een beleid om prioriteiten te stellen, onderwerpen te parkeren en daarin volgorde aan te brengen. Dit klinkt logisch maar zijn fractie ziet twee grote nadelen. Hij vreest dat hierdoor urgente crises zoals klimaatcrisis worden geparkeerd. Daarnaast wordt het de oppositie twee keer zo moeilijk gemaakt om beleid te wijzigen of beleid uitgevoerd te krijgen. Daartoe moeten niet alleen geldstromen worden omgebogen, maar nu moet ook personele capaciteit worden omgebogen waarin de raad nauwelijks inzicht heeft. Hij vraagt hoe het college ervoor zorgt dat er ruimte blijft voor nieuwe en onverwachte ambities. Beleid is te bestendigen door het dicht te timmeren. Maar *teveel dichtgetimmerd* zorgt voor een gebrek aan lucht en dat is zijns inziens ook niet oké. Dit was het grote plaatje. Hij voegt hieraan enkele losse punten toe.
De heer Peters (D66) vraagt naar de betekenis van *een onverwachte ambitie*.

De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) licht toe dat het lastig is om raadsbesluiten voor elkaar te krijgen wanneer de raad iets anders wil dan het college. Hij wil dat die ruimte daar wel voor blijft en dat dat niet tezeer dichtgetimmerd is.
Hij wil het Duurzaamheidsverslag als onderdeel zien van de P&C cyclus. Het uitgebreide verslag voor de inzichten; daarin wordt verantwoording afgelegd en daarin gaat veel werk zitten. Het valt buiten alle aandacht omdat dit vlak voor de Voorjaarsnota verschijnt. Hij vraagt wat de accountant ervan vindt om het Duurzaamheidsverslag op te nemen in de P&C-cyclus en dan bijvoorbeeld gecombineerd met de jaarstukken. Hij vraagt of de wethouder kan toezeggen bij een positief advies van de accountant dit ook te doen.
In de jaarstukken leest hij dat de leges nog niet kostendekkend zijn waardoor de gemeente geld misloopt. In de beantwoording van de technische vraag 39 van zijn fractie ziet hij om hoeveel geld het gaat. Hij constateert dat daarmee de gemeente een aantal commerciële initiatieven subsidieert; te denken valt aan evenementen en horeca. Wat zijn fractie betreft stopt de gemeente daar zo snel mogelijk mee.
Doorgaand op evenementen gaat hij in op de technische vraag antwoord 40 en is te zien dat 180.000 euro niet is uitgegeven aan de verduurzaming van evenementen. Dat bedrag dat niet is uitgegeven, gaat naar het resultaat van de gemeente. Zijn fractie vindt het jammer. Uit het debat over locatie profielen is gebleken dat er te weinig geld is om een locatie emissievrij te maken. Hij vraagt of de wethouder bereid is om het bedrag van 180.000 euro alsnog in te zetten voor de verduurzaming van evenementen. Zijn fractie overweegt hierover een amendement.

De heer Van der Zweth (PvdA) vindt het goed om de jaarstukken te bespreken en terug te kijken. Hij vindt de verdieping op financiën heel goed om die gezamenlijk te doen. Hij geeft toe vooral te kijken naar de Voorjaarsnota en de enorme uitdagingen die daarin zitten met de rekening van het Rijk.
Terugkijkend naar 2023 is de eerste impact van het Gemeentefonds te zien, van de budgetten van het Rijk die niet meebewegen met de taken en de complexiteit die daarmee gemoeid is en de tekorten die daaruit voortkomen. Het probleem zou er in ieder geval geweest zijn, maar iets eerder bekend.
Hij kan aansluiten bij inbreng van de heer Van Steeg; hij ziet een tegenvaller en onderliggend een aantal zaken gebeuren. Hij vindt met de heer Van Steeg dat gelet moet blijven worden op het uit te geven beschikbare budget. Met de heer Van Steeg vindt hij in het geval van lastenverhoging de gemeentelijke organisatie zich daartoe moet verhouden. Het is niet goed uitlegbaar wanneer dan geld op de plank blijft liggen. Het uitgeven van het geld blijft voor zijn fractie een doelstelling. Hij verwacht dat dit in de komende tijd ingewikkelder gaat worden. Hij is benieuwd van zowel de wethouder als accountant te vernemen, kijkend naar 2023, of nu voldoende wordt gedaan met planningsoptimisme in de toekomst. Naast voor Ruimte en Mobiliteit gaat het gemeentebestuur ook iets doen voor de andere trajecten. Het gaat het nu goed wanneer de wens bestaat om geen geld op de plank te laten liggen.
Het beeld over 2023 is behoorlijk gezond. Het weerstandsvermogen is goed. De solvabiliteit is goed. De grondexploitaties zien er goed uit. De nettoschuldontwikkeling komt lager uit. Nu valt de structurele exploitatieruimte op. Hij schaart dat onder de rekening van het Rijk.
Het weerstandsvermogen met 1,17 kan na de programmabegroting weer teruggebracht worden op 1,0 wat hem betreft wanneer het plaatje dan vergelijkbaar blijft.

Uitgelegd wordt, is dat de belastingcapaciteit Woonlasten voor meerpersoonshuishoudens, risicovol zou zijn. Dat is wat zijn fractie betreft onzin. De stijging van de WOZ staat er tegenover. Ook het voorzieningenniveau in Utrecht is ongekend hoog; de PvdA wil dat graag zo houden. Hij gaat ervan uit dat dat goed uit te leggen is. Hij begrijpt niet goed dat dat risicovol is. Hij is benieuwd hoe de accountant dat ziet.
De wasstraat van de reserves; de heer Van der Zweth hoopt dat hij snel komt. Hij ziet in de Voorjaarsnota, dat hierop al iets gebeurt. De raad zou een totale reflectie krijgen op alle reserves. Terugkijkend had hij daarover iets willen zeggen om in de toekomst daarop iets te doen; die discussies lopen nu totaal door elkaar heen. Hij vindt dat die discussie snel moet plaatsvinden. Hij verneemt graag van de wethouder hoe dat zo snel mogelijk op poten te zetten.

De heer Maas (VOLT) complimenteert het college met de vernieuwde opzet. Hij vindt vooral de digitale versie erg fijn.
Zijn fractie worstelt met de plaats van de stoplichten bij de indicatoren. Veelvuldig blijkt dan dat er geen streefwaarden staan en worden indicatoren op groen gezet. Hij betreurt dat. Hij hoopt dat dit in de toekomst verbetert. Hij vraagt de wethouder of zij hierin een sturende rol gaat spelen.
De financiële onderdelen zijn voor hem niet altijd goed te doorgronden, bijvoorbeeld bij de resultaatbestemming. Dit is niet technisch uitgevraagd. Hij gaat die vraag niet stellen. Hij vraagt of de accountant suggesties heeft hoe dit de volgende keer iets beter in de jaarstukken naar voren te laten komen.
Hij sluit zich graag aan bij de vraag van GroenLinks over de benchmarks en de meerjarige cijfers en de vraag van het CDA over de subsidies en de reserves.
D66 sprak over de capaciteit. Zijn fractie voegt daaraan nog graag de hoogte van de investeringen toe. Zijn fractie vraagt zich af of de wethouder van mening is dat dit op deze wijze reëel begroot wordt. Het voelt als een beetje een boeggolf die de gemeente aan het vooruitduwen is.
In navolging van de adviescommissie is zijn fractie een groot voorstander van een Uitvoeringstoets. Al eerder is aangekondigd daarvoor een motie of een amendement in te dienen. Hij vraagt de wethouder of zij dat gaat toezeggen.
VOLT is blij met de Utrechtse standaard waarmee gewerkt wordt aan standaardisatie. Zijn fractie hoopt in de toekomst veel meer kwaliteit te gaan realiseren met minder kosten. Zij ziet wel dat het een andere besteding heeft dan begroot. De heer Maas vraagt of deze wethouder daarover iets kan zeggen. Hij vraagt zich af welke consequenties dit gaat hebben op het gebied van Financiën.
Hij leest dat het college de nota Sturen en Verantwoorden omarmt. Dat is hem zeer welkom. De werkelijkheid van het afgelopen jaar en ook onlangs nog bij de beantwoording van zijn vragen hierover, is het wel anders. Hij ziet dat de implementatie van dat beleid langer duurt dan zijn fractie zich zou wensen en dat het echt nog beter moet, vooral op het niveau van de financiële paragraaf. Zijns inziens ligt daar een belangrijke taak voor de afdeling Control. Hij vraagt zich af hoe de wethouder dat ziet.

De heer Snijder (Student & Starter) dankt het college en de ondersteuning voor de jaarstukken. Hij is blij met de goedkeurende verklaring van de accountant en het nuttige advies van de accountant voor volgend jaar. Hij waardeert in specifieke zin de rechtmatigheidsverantwoording die dit jaar voor het eerst door het college is afgegeven. Dat is wat hem betreft een positieve ontwikkeling.

Hij dankt ook de accountant voor zijn aanwezigheid vanavond en diens constructieve samenwerking met de adviescommissie.
Wat hem betreft hebben de volgende zaken aandacht nodig:
Voor zijn fractie is een heldere en overzichtelijke jaarrekening resultaatbestemming van belang. Hij ziet daarin verbetering in de afgelopen periode zeker ten opzichte van vorig jaar. Er is ruimte voor verdere optimalisatie. Hij vindt het opvallend dat geld via de resultaatbestemming is door te schuiven naar programma's met een negatief jaarresultaat, zoals het programma van Werk & Inkomen. Dat roept bij hem de vraag op of deze overhevelingen nodig zijn. Hij vraagt de wethouder of er een andere werkwijze mogelijk is; kan er een duidelijker verband worden gelegd in de jaarrekening met de voorgestelde resultaatbestemming per programma?
Zijn fractie blijft benadrukken dat het waarborgen van continuïteit en de specialistische kennis in de organisatie cruciaal zijn. Ook andere partijen hebben al gepleit voor meer centrale sturing en lange termijnverbeteringen. Hij pleit graag voor een sterke sturende monitornormerende rol van zowel het concern als de directieraad en het betrekken van de benodigde capaciteit en samenwerking bij investeringsbeslissingen. Hij verneemt graag de reactie van de wethouder en wordt graag geïnformeerd over de status van het wenselijke Verbeterplan.
Daarnaast is de informatieoverdracht van centraal vaak niet tijdig genoeg voor toereikende monitoring en besluitvorming, vooral bij de onderbouwing van de jaarrekening en de verantwoording van specifieke uitgaven. Hij kan zich volledig vinden in de bijdragen van mevrouw Zwinkels aan het begin van de avond.
Het aantal bestemmingreserves van 58 vindt hij vrij hoog, ondanks dat het totaal is verminderd. Nu wordt bij de Voorjaarsnota een Reserve ingezet zonder eerst inhoudelijk te worden geüpdate met de analyse van de huidige pot aan reserves. In navolging van de partijen die daarover al iets hebben gezegd, vraagt hij wanneer de analyse van de reserves met de raad gedeeld worden.
Hij stelt de volgende vragen aan de accountant:
De integratie van de frauderisicoanalyse in de communicatie tussen college en de raad kan wat zijn fractie betreft verbeteringen opleveren. Hij vraagt of frauderisico's te integreren zijn in de interne controles. Hij vraagt hoe de accountant daar naar kijkt, ook naar het afdekken van frauderisico's binnen de gemeente. Hij verneemt hierover graag de reflectie van de wethouder.
Met betrekking tot de adviescommissie die elk jaar in september het controleplan bespreekt met de accountant merkt hij op dat voor dit jaar het aandachtspunt de financiële positie is, de versteunde waarde van de begroting en het beheer van de capaciteit; hoe kijkt de accountant aan tegen de versteunde waarde van de begroting en welke adviezen heeft hij nog?
Hoe beoordeelt de accountant de financiële positie en solvabiliteit in het bijzonder en wat zou de accountant adviseren als speerpunt voor het komend jaar?
In de lentesessie van de adviescommissie is de commissie geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheidsverantwoording; hij vraagt hoe de accountant die ontwikkeling ziet voor de gemeente.

De heer Usta (DENK) heeft een korte en bondige bijdrage. Hij kan zich bij meerdere partijen aansluiten voor wat betreft de zorgen die er zijn rondom het financiële plaatje. Hij dankt het college voor de verbetering van de leesbaarheid van de jaarstukken. Hij dankt de accountant voor diens aanwezigheid.

Hij vindt fouten in de begroting als die gemaakt zijn onacceptabel. Hij vraagt het college hoe die in de toekomst te voorkomen. Wat gaat het college anders doen? Hij krijgt hierop graag concrete actiepunten.
Wat kan de raad extra doen om vroegtijdig grip te krijgen en niet achter de feiten aan te lopen?; hij krijgt graag de reactie van het college.
Hij is benieuwd naar het antwoord op de vragen van de VVD aan de accountant waar het gaat over de verbetering van de paragraaf Financiën in de raadsvoorstellen.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) kan zich aansluiten bij de constatering dat de financiële jaarstukken elk jaar leesbaarder worden. Hij vindt dat een positieve ontwikkeling. Hij dankt ook voor de ondersteunende diensten. Zijn fractie heeft het gevoel dat de raad elk jaar beter in positie komt.
Zijn fractie valt een aantal zaken op. Bij veel programma's is er nog sprake van onderbesteding. Hij heeft gezien dat in de Voorjaarsnota dat wordt aangepakt; hij kijkt er naar uit. Hij is benieuwd welke maatregelen de wethouder gaat nemen om dit in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen.
Hij merkt op dat veel indicatoren leeg blijven. Dat maakt het moeilijk voor de raad om zijn controlerende taken uit te voeren. Dan is er geen vergelijking mogelijk met voorgaande jaren. In dit kader is de meerjarige getallenreeks genoemd; die kan daarbij helpen. Waarom kijkt het bestuur alleen terug naar 2022 bij deze indicatoren? Is het wellicht nuttiger verder terug te kunnen kijken? Hij vraagt de wethouder Financiën welke rol zij voor zichzelf weggelegd ziet om dit te verbeteren. Hij mist vaak de uitleg waarom zaken beter gaan. Wanneer iets niet is opgenomen in de stukken, vraagt hij het college toe te lichten waarom. Hij vraagt de reactie van de wethouder daarop.
Hij noemt enkele voorbeelden daarvan in de jaarstukken. Vorig jaar is toegezegd hierin meer consistentie aan te brengen; hij ziet dat nog niet terug. Hij vraagt welke lijn de wethouder daarin kiest.
Hij leest in de jaarstukken vooral wat in 2023 wel is gelukt. Hij vindt het goed om te zien op hoeveel vlakken de gemeente ondanks de financiële tekorten aan het werk is in de stad. Tegelijkertijd vindt hij in de jaarstukken de reflectie op wat niet is gelukt ontbreken en waarom dat niet is gelukt in 2023. Zijn fractie zou het waarderen wanneer daaraan volgend jaar meer aandacht besteed wordt zo dat duidelijk is wat geleerd is en waarom. Is de wethouder bereid bij de volgende jaarrekening één en ander explicieter te benoemen en uit te vragen bij de verschillende programma's?

De voorzitter constateert dat de fractie van BIJ1 niet aanwezig is.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) beperkt zich tot het zicht proberen te krijgen op de financiële positie met vragen te stellen aan zowel de wethouder als aan de accountant op basis van wat nu voorligt in de jaarrekening.
Hij vindt de jaarrekening op zich inzichtelijk. Wat hem betreft zou hij graag nog een aantal kengetallen terugzien door de splitsing van enerzijds uitvoeringskosten en anderzijds begeleidende ambtelijke kosten. Dat zit er nog niet in.
Hij dankt de accountant nadrukkelijk; de informatie van de accountant geeft een goede opstap voor kritische vragen.
Hij laat een aantal zaken weg uit zijn betoog omdat die al genoemd zijn: de onderbesteding van de ChristenUnie en een aantal vragen van Student & Starter over de financiële positie.

Hij gaat in op de inzet van de ambtelijke dienst. Hij leest dat 16% van het *totaal personele kosten* inhuur betreft. Dat is aanzienlijk hoger dan begroot. Het gaat om een overschrijding van ruim 80 miljoen euro. Dat heeft twee oorzaken: extra taken en het ziekteverzuim. Hij wil daarop meer grip krijgen. Voor een deel komt het op de gemeenten af en is het niet te vermijden. Maar het ziekteverzuim is een ander verhaal. Hij vraagt hoe groot het aandeel is van het ziekteverzuim en hoe beïnvloedbaar dat aandeel is. Wanneer het bestuur daarop meer grip krijgt, zou dat veel bezuinigingen in de toekomst kunnen voorkomen. Hij krijgt graag de reflectie van de wethouder.
Hij heeft zitten puzzelen met de financiële kengetallen; hij wil antwoord krijgen op de vraag hoe arm of rijk is de gemeente is en hoe diep de gemeente nog kan gaan. Hij stelt in dit verband zowel aan de accountant als aan de wethouder de vraag wat daarin de kritische factor is. De informatie die hij tot nog toe heeft gekregen, maakt dat hij hierop nog niet veel houvast heeft. Hij krijgt graag nadere toelichting.
Wanneer komt de gemeente echt in het rood?
Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of EenUtrecht zich zorgen maakt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt ontkennend; niet op basis van de huidige jaarrekening. De gemeente Utrecht is flink sparend. Heeft nu twee keer een klein tekort op een totaal van 2 miljard euro. Terugkijkend ziet het er financieel goed uit. Zijn fractie weet ook wat er gaat komen; het gemeentebestuur zal de Reserves hard nodig hebben. Om die reden wil hij graag weten hoeveel vet op de botten van de gemeente zit. Om die reden stelt hij zijn vraag.
Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat haar vraag was ingegeven omdat gevraagd werd naar kengetallen. Zij begrijpt uit de inbreng van de heer Dijkstra dat terugkijkend de kengetallen prima zijn. Zij begrijpt niet zo goed waarom de heer Dijkstra het college en de accountant vraagt vooruit te kijken. Zij vraagt hierop toelichting en merkt op dat op dit moment de jaarrekening aan de orde is.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) zet uiteen dat hem opvalt dat het college in de jaarrekening soms wel iets zegt, en de accountant duidt dat heel technisch. Hij wil een beeld hebben van hoe de positie beoordeeld wordt.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn en zoomt in op de solvabiliteit; die zit op 32,5; er de signaleringswaarde is 20. Op technische vragen kreeg hij terug dat in de toekomst niet direct op de 20 wordt aangekoerst. Mogelijk blijft de gemeente daarboven. Hij vraagt hierop de reflectie. Hij wil weten of de wethouder en de accountants dit een goede solvabiliteitsgrens vinden of niet.
Mevrouw Ramaker (VVD) wil graag het rapportcijfer op deze jaarrekening horen van EenUtrecht.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) geeft deze jaarrekening en 6+. Hij mist soms dingen in de jaarrekening. Hij kan bevestigend antwoorden op de vraag of de jaarrekening volledig is, op de vraag of de gemeente er goed voorstaat. Hij had graag nog een aantal zaken gelezen en een betere duiding gekregen.
Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij refereert aan de desbetreffende inbreng van GroenLinks met de explicitering van de vraag hoe rijk of arm de gemeente Utrecht is refererend aan de G20, kijkend ook naar de toekomst; hoeveel buffer heeft de gemeente Utrecht en hoe is die te beoordelen? Deze vraag is bestemd voor zowel de accountant als voor de wethouder.

De voorzitter constateert dat hiermee de commissie in de eerste termijn haar inbreng heeft geleverd. Hij vraagt de wethouder en de accountant hun reflecties zo kort

mogelijk te houden. Hij stelt voor een sanitaire stop te houden, schorst de vergadering voor 5 minuten en heropent die voor de beantwoording.

Beantwoording
De heer Van Vugt (accountant) dankt de commissie voor haar uitnodiging hier te zijn. Hij vindt het heel goed dat in meerdere commissies gesproken is over de jaarstukken, ook over inhoudelijke onderwerpen. Hij begrijpt ook dat voor het bestuur het uitdagender is naar voren te kijken in plaats van achterom. Hij hoopt dat de combinatie van die twee naar meer smaakt. In die zin vindt hij het goed dat het bestuur dit oppakt.
Enkele vragen zijn gesteld vanuit de adviescommissie. Daarmee raakt hij ook aan vragen die gesteld zijn vanuit de commissie: de leesbaarheid. Hij heeft bevestigd dat de jaarstukken een stuk leesbaarder zijn dan vorig jaar. Hij denkt ook dat een verbeterslag is gemaakt in de begroting 2024; die zal zich ook doorzetten in de jaarstukken 2024.
Op de vraag waar het in zijn ogen nog beter kan, antwoordt hij dat het beter kan als het gaat om de relatie tussen de doelen in de begroting, de activiteiten in de begroting en de doelen en de activiteiten in de jaarstukken. Dan zal scherper in zicht komen wat er niet gelukt is; hij refereert aan de inbreng van de heer Van der Graaf. Hij leest nu een mooie paragraaf over wat het college anders of afwijkend heeft gerealiseerd. Hij vindt het interessant te weten wat nog niet is bereikt of niet is bereikt. Dat lukt wanneer de genoemde verbinding gemaakt wordt.
Hij refereert aan de inbreng van de heer Maas en de heer Van der Graaf over de indicatoren met de opmerking dat daarin een duidelijke verbeterslag nodig is. Dat is herkenbaar. Hij beschouwt dit als een eerste stap die de verdere ontwikkeling kan gebruiken.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) ziet dat het een grote worsteling is wie verantwoordelijk is; ligt dat bij de vakwethouder of ligt ook een verantwoordelijkheid bij Control en Finance. Hoe ziet de accountant dit?
De heer Van Vugt (accountant) vindt de inhoud van de indicatoren de verantwoordelijkheid van de vakwethouder of de vakafdeling. Hij ziet een rol voor Control als het gaat om de manier waarop het gepresenteerd wordt, de lay-out, de systematiek die gevolgd wordt, de keuze van de indicatoren en de kwaliteitsbewaking. Dat neemt nooit de verantwoordelijkheid weg van de eerste lijn.
Hij vervolgt zijn beantwoording met op te merken dat een verbetering te realiseren is in het iets nadrukkelijker toelichten van afwijkingen: waarom zijn verschillen ontstaan? Te vaak leest hij in de jaarstukken dat er een verschil is geconstateerd omdat er een verschil is. Dat kan wat hem betreft rijker. In de raadstoets Sport en Samenleving stond nadrukkelijk genoemd een meer beleidsrijkere toelichting op afwijkingen op investeringen, subsidies en verbonden partijen; hij licht toe dat dat dit punt is. Hij onderschrijft dat van harte.
Hij denkt ook dat in de jaarstukken nog meer met links is te werken is naar inhoudelijke beleidsdocumenten. In deze gemeente gaat het nog nadrukkelijker over de inhoud in beleidsdocumenten. Het Duurzaamheidsverslag vindt hij daarvan een voorbeeld. Hij zet uiteen dat in de jaarstukken nadrukkelijker het verhaal te verbinden is met andere documenten over de inhoud. Dat is met links met elkaar te verbinden.

De heer Snijder van Student & Starter en de heer Maas van VOLT spraken over de resultaatbestemming. Hij denkt dat het voorliggende resultaatbestemmingsvoorstel

nog veel nadrukkelijker te verbinden is met de jaarstukken, zodat te laten zien is op welke programmaonderdelen er sprake is van activiteiten die niet zijn gedaan waardoor het budget moet worden doorgeschoven naar het volgende jaar. Dan is het document Resultaatbestemming daar.
De heer Maas (VOLT) stelt een aanvullende vraag. Hij vraagt of de accountants nu hier doelt op wat hij eerder zei over het niet beantwoorden van vragen op het gebied van wat er niet gelukt is. Dat zou dan meer informatie moeten geven over de resultaatbestemming.
De heer Van Vugt (accountant) antwoordt bevestigend. De teksten mogen wat hem betreft prikkelender om meer ondersteuning aan het debat te geven in de andere commissie waarin de inhoud centraal staat. De teksten van het programmaverslag nodigen dan uit het gesprek/debat te gaan voeren. Soms is dat meer tekst, en bij andere onderdelen zou het dan bondiger en scherper kunnen.
Mevrouw Ramaker (VVD) houdt heel veel van prikkelende teksten. Zij is benieuwd naar voorbeelden uit andere gemeenten die meer gebruik maken van die teksten.
De heer Van Vugt (accountant) antwoordt dat er voorbeelden zijn. Hij vindt het al prikkelender wanneer antwoord wordt gegeven op de vraag wat niet gelukt is en uitleg gegeven waarom een afwijking is ontstaan. Hij vervolgt zijn beantwoording met in te gaan op de gestelde vragen uit de commissie.
Gevraagd is meer grip op investeringen te krijgen. Dat komt verschillende keren terug. Hij vindt het inzicht in investeringen en het budgetrecht van de raad één van de meest kwetsbare onderdelen als het gaat om de bestuurlijke informatie. Daarover is ook diverse keren gerapporteerd. De gemeente Utrecht heeft heel veel typen investeringen, en het is heel moeilijk te volgen hoe dat precies loopt, hoe het budgetrecht in elkaar zit, et cetera. De accountant is blij met het initiatief dat loopt om op dit vlak een verbetering door te voeren. Hij vindt het daarbij ontzettend belangrijk dat het inzicht sterk verbetert. Hij vindt het ook heel belangrijk dat het MPG de verbeterslag maakt zodat het daar helderder wordt hoe het zit met de investeringen en ten derde noemt hij dat glashelder wordt hoe het budgetrecht in elkaar zit; hij zou daar ook het type investeringen minder omvangrijk maken. En dan is er de informatie over welk type investeringen er zijn en welke rol van de raad daarbij hoort. Hij begrijpt heel goed dat bij vervangingsinvesteringen en reguliere investeringen de rol van de raad beperkt kan zijn. Maar duidelijk moet zijn welke investeringen er toe doen. Dan zou op investeringsniveau een budget vastgesteld moeten worden. Als het gaat om de spelregels daarover heeft hij goede hoop dat in de voorstellen die gaan volgen de twee doelen bereikt gaan worden: meer duidelijkheid, het budgetrecht scherper zo dat de raad zijn rol kent.
Mevrouw Ramaker (VVD) refereert aan de technische sessie over de Berap over het uitvoerderskrediet A en B. Zij vraagt of dat ook iets van de spelregels is: wat gaat naar de raad? Zij weet nog steeds niet wat het verschil is tussen A en B.
De heer Van Vugt (accountant) bevestigt dat dit een van de punten is. De gemeente Utrecht kent vervangingsinvesteringen, uitbreidingsinvesteringen A en B, dan zijn er nog routine investeringen, en groei in balans investeringen. Zijn advies is om de verschillende typen investeringen duidelijker te maken en ook iets in te dikken, zodat minder type investeringen overblijven, maar wel duidelijk welke rol de raad daarin heeft. Glashelder moet dan zijn waar het college aan zet is en waar de raad in zijn rol moet zijn.
De derde vraag betrof de oorzaak van centraal-decentraal; in zijn ogen heeft dat te maken met dat het punt van concernsturing duidelijker moet worden. Dat betekent

een scherpere kaderstelling vanuit het concern, en een meer adequate monitoring vanuit het concern en het gezamenlijk voorkomen van een eilandencultuur. In het dichter bij elkaar brengen van de “eilanden”, kan de concernsturing een rol spelen. Het heeft ook te maken met duidelijkheid hebben over wie waarvoor verantwoordelijk is. Wie doet wat in dat proces? Daar is te zien dat onduidelijkheden te zien zijn die tot vertraging bij de controle leiden vooral bij de claims. Dat speelt ook bij het risicomanagement en dat speelt bij de specifieke uitkeringen. Daar kan verduidelijking helpen bij een verbetering. Dit proces kan een bijdrage leveren aan meer duidelijkheid bij subsidies en kan de kwaliteit van informatie verbeteren. Hiermee beantwoordt hij de vragen van de VVD en DENK. Wanneer dit sterker wordt, zal het helpen bij het verbeteren van de financiële paragraaf in de raadsstukken. Dan ontstaat de centrale kaderstelling en de centrale monitoring vanuit het concern. Dat proces loopt momenteel. De vraag is gesteld waar het stadsbestuur hierin staat. Hij merkt dat in de organisatie hieraan heel hard gewerkt wordt. Hij is zich er ook van bewust dat dit niet in één jaar opgelost is. Hieraan zit ook een cultuuraspect. Hierin zit ook iets dat al jaren een gewoonte is geworden. Ook dergelijke elementen moeten worden aangepast. Hij merkt dat op alle niveaus het de intentie is om één en ander dichter bij elkaar te brengen. Hij vindt het lastig in te schatten hoe lang het gaat duren; de bedrijfsvoering is hierin leidend.

Mevrouw Ramaker had een specifieke vraag over de Reserve in het Gemeentefonds; hoeveel zin het heeft om die Reserve in te stellen. Dit hoeft niet. Hij kan zich voorstellen dit te doen omdat in de algemene uitkering soms in december in één keer een bedrag zit die voor een specifieke taak aangewend moet worden. Dat geld moet dan worden vastgehouden om dat bijvoorbeeld in 2024 uit te voeren. Dan is het handig om dat niet in het resultaat te laten lopen omdat daarmee weinig mogelijk is, maar het in de Reserve te stoppen om het het jaar daarop te kunnen uitvoeren. Dat geeft meer stabiliteit in de kwaliteit van het resultaat dat gezamenlijk gepresenteerd wordt en dan wordt dat niet vervuild met allerlei posten waar achter toch nog allerlei verplichtingen dan wel taken zitten die gedaan moeten worden. Dat is de reden voor deze Reserve. Dat is een politieke keuze om dit al of niet te willen. Het is niet ongebruikelijk, het komt zeker vaker voor.

Mevrouw Ramaker (VVD) vraagt of de raad dit meer terugziet in Beraps wanneer dit niet op deze manier gedaan wordt.

De heer Van Vugt (accountant) licht toe dat wanneer dit niet gedaan wordt het resultaat hoger wordt, en dan zal de raad een nog uitgebreider resultaatbestemmingvoorstel krijgen, want dan gaat in het resultaatbestemmingsvoorstel gezegd worden dat een batig bedrag in 2023 ingezet moet worden in 2024, dus het resultaat moet daaraan besteed worden.

Hij vervolgt zijn beantwoording met in te gaan op de vragen van mevrouw Ramaker over verbonden partijen. Naar de opvatting van de accountant is de grip op gemeenschappelijke regelingen, een goed Governance systeem dat de partijen met elkaar hebben. Hij denkt analoog aan wat daar gebeurt nadere afspraken te moeten maken over hoe de raad wordt geïnformeerd in het kader van de drie rollen die de raad heeft op verbonden partijen met meer risico, vooral op de NV's, BV's, stichtingen en verenigingen. De gemeenten zijn vaak afnemers van een dergelijke partij, de gemeente is eigenaar van een dergelijke partij en soms ook een leverancier aan een dergelijke partij. Dan is het goed als raad in het kader van die rollen periodiek geïnformeerd te worden.

De accountant heeft goede hoop dat de nota Verbonden partijen uit 2015, aangepast zal worden. Daar is de plek om vooral vanuit de raad een rol te spelen over wat de raad wenst over een betere informatie of eerder informatie vanuit zijn toezichthoudende rol als het gaat om de partijen met meer risico's.
De heer Van Steeg stelde de vraag waar de raad staat als het gaat om slagkracht personele capaciteit en welke stappen daarin te zetten. De accountant heeft daarop al een beetje een antwoord te geven; daaraan wordt hard gewerkt. Bovendien merkt hij op dat het weerbarstig is. Hij merkt dat ook in deze setting. Iedereen heeft veel plannen, veel ideeën en veel ambities, ook binnen de raad. Hij ziet dat het bestuur in de gemeente hierin gezamenlijk moet optrekken om keuzes te maken. Die keuzes worden gemaakt vanuit capaciteit, dus ook vanuit financiële middelen als het gaat om het financiële gezond te houden in de toekomst. Maar dat betekent ook dat de bestuurlijke partijen gezamenlijk de scherpte van het debat moeten opzoeken: wat willen zij wel en niet? Hierin zit ook een efficiency-vraag.
De bestuurders doen er zijns inziens goed aan om onderling uit te maken wat zij samen aan kunnen. Hij ziet die beweging wel steeds meer ontstaan in het bestuurlijke. De accountant bevestigt dat dit wel even tijd in beslag zal nemen. Hij ziet goede stappen gezet worden bij de exploitatie. Hij heeft gekeken naar de onder uitputting op de lastenkant van de jaarrekening; te zien is dat die onderuitputting over 2,22% gaat van de totale exploitatie. Dan gaat het over ongeveer 42 miljoen euro. Van een dergelijk percentage schrikt hij niet zo. Daar ziet hij een verbeterslag. De uitdaging zit in de Investeringsagenda en de aanwending van de bestemmingsreserves. Daarin ziet hij veel ambitie en planningsoptimisme ten opzichte van wat daadwerkelijk te realiseren is. Vooral in die hoek is in de ambtelijke organisatie en mogelijk ook in het bestuurlijke nog de nodige winst te realiseren.
De vraag van D66 heeft de accountant beantwoord. Zijn stelling is dat in de slag om de concernsturing te versterken, de inhoudelijke monitoring meeloopt om de subsidies te versterken. Binnen de vakafdelingen worden de effecten en resultaten van de subsidies gemonitoord. In de jaarstukken zit het nadrukkelijk in de richting van de ontvanger. Er zit een bijlage bij die per doelstelling aangeeft welke subsidie verstrekt is en aan welke partij. Dat zou te versterken zijn met het antwoord op de vraag of met die subsidie de doelen zijn bereikt.
De heer Van Bemmel stelde de vraag over het Duurzaamheidsverslag opnemen in de P&C-cyclus. De ontwikkeling op dat vlak is dat dit jaar vanuit een commissie een handreiking zal worden opgesteld om een aantal aspecten van duurzaamheidsverslaglegging in de P&C-cyclus te gaan opnemen. Dat zal voorlopig nog geen wettelijke verplichting zijn. De accountant verwacht dat het wel in die richting gaat en dat het een onderdeel wordt van de P&C-cyclus onder andere in een duurzaamheidsparagraaf. De accountant merkt op dat hij het Duurzaamheidsverslag uit de raad een goed voorbeeld vindt van hoe het mogelijk is. Hij zou dat zeker niet integraal opnemen in de Planning & Control cyclus; want dan is het wel heel veel. Een logische link naar dat verslag zou dan enorm helpen wanneer die prominent in de jaarstukken is opgenomen en de gebruiker gemakkelijk kan doorklikken naar meer diepgang en inhoud in dat Duurzaamheidsverslag zelf. Het zal zeker terugkomen in de hoofdlijnen.
De heer Van der Zweth stelde een vraag over planningsoptimisme; de accountant brengt zijn antwoord in herinnering. Hij benadrukt dat het bewustzijn er is richting 2025. Hij denkt ook dat het gaat helpen wanneer de informatievoorziening op het niveau van de investeringen in de jaarstukken verbeterd wordt en dat daarvan een

impuls uitgaat. Het is lastig te zien wat het college van plan was in 2023 en wat daadwerkelijk gedaan is op investeringsniveau. Het wordt steeds afgezet tegenover het krediet. In de voorstellen die tot dusverre zijn uitgewerkt, is zichtbaar hoeveel miljoen de gemeente wilde wegzetten in 2023 en wat daadwerkelijk in 2023 daarvan is waargemaakt. Het zal helpen wanneer dat bewustzijn verder kracht bij gezet wordt.

De heer Van der Zweth vroeg ook over risicovol OZB. De accountant vindt de term risicovol OZB niet helemaal passen bij een hogere onroerendzaak belasting. Wat hij beter vindt passen is dat gezamenlijk geconstateerd wordt dat de OZB hoger is dan het landelijk gemiddelde, of hoger dan de G4, of hoger dan de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Het is aan de politiek om te besluiten of dit risicovol is of niet. De accountant vindt (1) de weging in relatie tot andere steden belangrijker en (2) dat het gemeentebestuur dit altijd blijft wegen in relatie met het voorzieningenniveau in de stad. Die twee punten vindt hij essentiëler.
De heer Maas stelde een vraag over de resultaatbestemming; hij heeft die inmiddels beantwoord.
Student & Starter stelde een vraag over de integratie van de frauderisicoanalyse in de communicatie met de gemeenteraad. De accountant zou daarmee willen oppassen. Wanneer alle frauderisico's in alle openbaarheid besproken worden, ontstaat daadwerkelijk risico wanneer burgers dat zouden willen testen. De nodige vertrouwelijkheid is geboden.
De accountant bevestigt dat de frauderisico's voldoende geborgd zijn in de interne controles. Er is geen 100% garantie, dat er nooit iets gebeurt. De accountant heeft niet geconstateerd dat hier in Utrecht onvoldoende aandacht is voor frauderisico's in de interne controles. De accountant vindt dat Utrecht als gemeente op het totaalniveau veel aandacht heeft voor fraude en integriteit.
Student & Starter stelde ook de vraag over het Duurzaamheidsverslag in de verantwoording en deze fractie stelde de vraag over de voorspellende waarde van de begroting en de kwalificatie van de financiële positie en solvabiliteit. De accountant zal daar straks op ingaan naar aanleiding van vragen van de heer Dijkstra van EenUtrecht.
DENK benadrukte de vraag van de VVD; hij hoopt die voldoende te hebben beantwoord.
EenUtrecht vroeg een reflectie op de financiële kengetallen. De accountant gaat hier uitgebreid op in, en refereert aan de zomersessie van de adviescommissie, hoe hij kijkt naar de financiële positie. Hij doet het aanbod dat dit jaar opnieuw te doen en daarbij stil te staan. Een aantal keren is het al gezegd dat de indicatoren voldoende tot goed zijn als het gaat om de financiële positie van de gemeente Utrecht op dit moment. De schuldenquote zit in de categorie Goed. De solvabiliteit in de categorie Voldoende. Op dit moment is er niets aan de hand met de financiële positie van de gemeente.
Kijkend naar de vraag hoe aan te kijken tegen de solvabiliteit; voor die solvabiliteit zijn geen harde normen. Nergens is een harde norm dat de gemeente niet onder de 20% mag komen. Wel is heel belangrijk dat gezamenlijk het samenstel van indicatoren goed in de tijd gevolgd wordt. Hij is ook geen liefhebber van een indicator *op één moment er uitgepakt*. Dat zegt niet zoveel. Het gaat over de ontwikkeling en de trend die te zien is. De accountant gebruikt vaak *zes jaar terug en vier jaar vooruit*; dus een periode van 10 jaar. In een dergelijke periode is het dan van belang te zien wat daar

gebeurt. Bij het zien van een trend waarbij de gemeente voortdurend inteert op haar reserves; dus dat de solvabiliteit steeds terugloopt en tegelijkertijd te zien is dat de schulden enorm oplopen, is het duidelijk dat er een moment komt waarop gezegd wordt dat het zo niet langer kan en dat daarop keuzes gemaakt moeten worden. De accountant vindt het veel essentiëler dáárover als bestuur te spreken. Het gaat dan over de kengetallen in onderlinge samenhang. Daarbij is het aantal van 6-7 kengetallen relevant. Hij adviseert het stadsbestuur deze ook te blijven zien in de ontwikkeling en in de trend.
Een lage solvabiliteit is niet erg wanneer de gemeente altijd uitkomt met de baten en de lasten.
De heer Van Steeg (CDA) verwacht met de informatie van de accountant dat een eenvoudige aanpassing nodig is om de stukken inzichtelijker te maken.
De heer Van Vugt (accountant) is het daarover eens met heer Van Steeg. Hij vervolgt zijn beantwoording met nader in te gaan op de solvabiliteit. De provincie let ook op dergelijke kengetallen. Maar de Provincie is geïnteresseerd in twee aspecten: (1) dat de structurele lasten worden opgevangen door de structurele baten, waarbij iets meer ruimte komt om incidenteel geld, de algemene Reserve, in te zetten op structurele lasten. De kern is dat de exploitatie in evenwicht is, dat de meerjarige lasten worden opgevangen door de meerjarige baten.
Ten tweede kijkt de provincie naar of de omvang van de algemene Reserve, of de weerstandscapaciteit toereikend is om eventuele risico's die geïdentificeerd zijn op te vangen. Dan is de factor minimaal 1. Dat zijn de belangrijkste indicatoren waar naar gekeken wordt.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) verneemt van **de voorzitter** dat hij de gelegenheid heeft om de heer Van Vugt te benaderen voor aanvullende informatie die verder reikt dan de strekking van deze bijeenkomst.
De heer Dijkstra (EenUtrecht) licht toe dat hij geen technische vraag wil stellen maar een vraag naar het oordeel van de accountant wanneeer hij sec kijkt naar het krijgen van grip op hoe de gemeente ervoor staat. Hij hoopt dat de accountant daar nog iets aan kan toevoegen. Hij vindt het fijn deze vraag te stellen in het collectief omdat het antwoord van de accountant dan gezamenlijk gedeeld wordt.
De voorzitter vraagt de accountant een kort antwoord te geven.
De heer Van Vugt (accountant) benadrukt dat de gemeente er nu goed voor staat en zoals in het verslag staat dat het interen op eigen vermogen mag en dat de gemeente Utrecht dat ook doet, 71 miljoen euro in 2023. Het bestuur van de stad begrootte het interen op eigen vermogen op 66 miljoen; dan zit de gemeente daar 5 miljoen van af. Naar de toekomst toe kan de gemeente Utrecht het niet eindeloos doen. Daarom zijn alle maatregelen en acties waarmee het bestuur van de stad bezig is in de Voorjaarsnota, belangrijk om af te wegen tegen deze regel. Daarop moet politiek bestuurd worden. Hiermee rondt hij zijn beantwoording af.

Korte schorsing van de vergadering en heropening voor de beantwoording door het college.
Wethouder Schilderman dankt voor de inbreng van de commissie en voor de complimenten op het gebied van de leesbaarheid; in de afgelopen jaren is daaraan veel aandacht besteed. Zij is blij te zien dat de raad de gezette stappen ziet.
Zij begint haar beantwoording met in te gaan op de vragen van de adviescommissie. Gevraagd is naar hoe de uitvoering te bezien en een eventuele uitvoeringstoets. Bij de besluitvorming over de invulling van ambities wordt altijd ook het effect op de

uitvoering meegenomen. In de Voorjaarsnota van dit jaar keek het college ook nadrukkelijker naar planningsoptimisme en stelde voor de begroting daarop aan te passen. Daarmee geeft het college een invulling en een vorm aan de uitvoeringstoets.
Het lijkt haar interessant door te praten over hoe een uitvoeringstoets is die de accountant genoemd heeft. Ook vindt zij het interessant aan te geven dat het altijd onderdeel is van gesprek in alle raadsvoorstellen daarin. De wethouder denkt dat de drempel wel erg hoog wordt als de Uitvoeringstoets gericht wordt op moties. Daarop is moeilijk een Uitvoeringstoets te doen. In allerlei reflecties wordt weergegeven in hoeverre ambities die gesteld worden daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden.

De adviescommissie vroeg naar reserves en of daar verder naar gekeken moet worden. De wethouder zegt in zijn algemeenheid dat het verminderen van reserves geen doel op zich is, maar het punt dat de accountant hierop maakt is een hele terechte, en ook een analyse waarmee het college al bezig was. Die analyse had het college eigenlijk gereed willen hebben bij de Voorjaarsnota. De wethouder schat in dat de raad zich kan voorstellen dat op weg naar deze Voorjaarsnota een dergelijk groot aantal uitdagingen was dat het maakte dat een diepgravende analyse op achterstand is komen te staan. Wel is gekeken naar of er ruimte is. Die is in de Voorjaarsnota terug te zien met de Activareserve, dat is op afstand de grootste losse Reserve. Bij de programmabegroting komen analysebreed de reserves alsnog.
Mevrouw Ramaker (VVD) is benieuwd waarom nu wel gekozen is om de reserves te analyseren. Vorig jaar diende zij een motie in waarvoor zij geen meerderheid kreeg.
Wethouder Schilderman antwoordt dat zij destijds toegezegd heeft om alle reserves opnieuw tegen het licht te houden. Naar zijn weet heeft zij dat ook in de richting van mevrouw Ramaker toegezegd. De motie zag op een andere vorm daarvan. Dat heeft zij niet toegezegd.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of de wethouder met hem deelt dat ook gezien de stap die wordt gezet met de Activareserve, de analyse van de brede reserves er eigenlijk had moeten liggen. Dat dat wenselijk was geweest gezien de keuzes die in de Voorjaarsnota zijn gemaakt.
Wethouder Schilderman antwoordt dat het enerzijds wenselijk was geweest om dat te hebben en dat aan de andere kant een groot gedeelte van die reserves klein is en dat daarnaast al die reserves individueel ingesteld zijn, wordt erop gerapporteerd en worden daarover ook steeds keuzes gemaakt, ook door deze gemeenteraad. Dat geeft ook aanleiding om te denken dat er een wens is om die reserves te hebben. Het belangrijkste stuk is dat het grootste deel van de uitdaging naar de toekomst toe de structurele ruimte in de begroting is. De Reserve kan dat nooit opvullen. Daarmee is het zeker nuttig om te doen, maar zou ook te zeggen zijn dat een belangrijk deel van het probleem structureel is en daarvoor biedt de Reserve nooit een oplossing.
De heer Van Steeg (CDA) beaamt dat. In de Voorjaarsnota wordt wel een principieel besluit genomen over de activa in de Reserve en de dekking van de begroting op de langere termijn. Dat is onderdeel van de brede positie en hoe de raad aankijkt tegen reserves. Die analyse krijgt de raad nu pas bij de programmabegroting. Hij vindt dat te laat in het licht van de Voorjaarsnota.
Wethouder Schilderman heeft toegelicht hoe dat is gekomen. Zij geeft ook aan dat zij dit ook op zich eerder had willen delen, maar dat het niet gelukt is op dat gebied en dat er nog een aantal analyses gemaakt moest worden en dat het college ver-

wacht dat zij het kan leveren bij de programmabegroting. De Activareserve ligt nu voor als een keuze voor de gemeenteraad.
Ook werd gevraagd naar de resultaatbestemming en hoe het stadsbestuur er naar kijkt dat een bedrag overgeheveld wordt, gegeven het tekort. De wethouder begrijpt heel goed waar die vraag vandaan komt. Die vraag had het college andere jaren niet omdat de gemeente altijd een onderbesteding had. Dat maakte dat het college een werkwijze had met een bijstelling in december of begin januari. Meestal kon dit gedekt worden uit het resultaat. Het college heeft er nu voor gekozen uitgaven die op projecten niet gedaan zijn in dit jaar over te hevelen naar het volgende jaar. Een ander voorbeeld betreft Rijkskosten die in december komen en die dan niet uitgegeven kunnen worden; ook die worden overgeheveld. Soms gaat het ook om afspraken over toevoegingen aan reserves die altijd gedaan zijn. Het had gekund ervoor te kiezen al die zaken niet te doen omdat de gemeente op dit moment een tekort heeft. Dat had het college ervaren als een vrij grote verandering van de werkwijze. Daarom heeft het college gekozen voor deze manier. Het lijkt de wethouder verstandig structureel een andere lijn af te spreken wanneer daar anders naar gekeken wordt. Het lijkt de wethouder niet zuiver om nu het Resultaat anders uitvalt, dit incidenteel niet meer te doen.
De adviescommissie vroeg naar het Verbeterplan, ook voor de versterking van de financiële functie. Tijdens de adviescommissie controle en financiën op 18 april zijn de leden daarover geïnformeerd. Voor de zomer wordt gestart met een doorlichting van de financiële functie. Het college verwacht de resultaten in oktober. Tussendoor wordt er gewerkt aan een programmaplan. De raad wordt hierover geïnformeerd via de P&C-cyclus. Maar de adviescommissie zal bij elke vergadering hierover geïnformeerd worden.
De VVD ging in op de rekenfout. De wethouder begrijpt dat. Daarover is een debat gevoerd, maar het is een majeure gebeurtenis in de voorgaande jaren. De vraag die hieronder ligt is of de raad dit eerder had kunnen zien. Het college vond een afwijking met de Meicirculairebrief van 23 mei, tegen juni aan. Die afwijking heeft het college ook gerapporteerd aan de raad en het college heeft die ook hersteld. Dat gaf aanleiding om verder onderzoek te doen. Op dat moment had het college niet de idee dat deze afwijking zo groot zou zijn. Wanneer dat wel het geval was geweest waren enorme alarmbellen afgegaan. De wethouder is nog steeds blij met de diepgravende analyse. Anders was het college er nog maanden later achtergekomen; dan was dit op zijn vroegst zichtbaar geworden in de jaarstukken, of in het resultaat. Zij deelt met de VVD dat het college het idealiter nog eerder had kunnen zien of dat de fout überhaupt niet gemaakt was. Dit is hoe het college heeft gehandeld toen het een indicatie zag.
De VVD vroeg naar de Reserve Gemeentefonds; dit is toegelicht door de accountant. Hij is ingesteld bij de tweede bestuursrapportage van vorig jaar; het ging over technische mutaties bij de resultaatbestemming bij de corresponderende posten. Het college merkte dat over de zaken die hierin stonden in de afgelopen jaren nooit discussie was, dat het toch meer een technische verwerking was. Het college vond de Reserve er heel erg bij passen om de hoofdlijnen in de echte besluiten zichtbaar te maken en zijn met de technische zaken iets meer opzijgezet. Daarmee heeft de raad vorig jaar ingestemd.
Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat in de jaarrekening daarvan niets meer te vinden is. Zojuist werd gesproken over de werkwijze voor de resultaatbestemmingen;

in hoeverre denkt de wethouder dat het stadsbestuur naar een nieuwe werkwijze toegaat met deze drastische negatieve cijfers.
Wethouder Schilderman merkt op die “drastische negatieve cijfers” niet zomaar op deze manier opnieuw te willen meemaken. Dat neemt niet weg dat het de bedoeling is van het college strakker te sturen op het niet op de plank laten liggen van middelen en dat daadwerkelijk af en toe in een negatief resultaat terecht gekomen wordt. Dat is de ene helft van het verhaal. De andere helft ervan is de vraag of de gemeente het nu anders gaat doen doordat deze Reserve is ingesteld. Daarmee is de hoop op een minder grote resultaatbestemming; dus dat de resultaatbestemming overzichtelijker wordt en naar zij hoopt dat daarmee de werkwijze iets zuiverder kan worden en ook beter toegespitst op de daadwerkelijke politieke besluitvorming. Dat zou de bedoeling zijn. De wethouder stelt voor volgend jaar na te gaan of dit gelukt is.
De VVD vroeg naar het bedrag dat uitgegeven is voor versterking van de organisatie, de 9 miljoen werd genoemd. Die 9 miljoen euro heeft niet direct een relatie met de versterking van de organisatie. Het zijn ook voor een deel kosten die gemaakt zijn als gevolg van de complexiteit en de omvang van juridische dossiers om achterstanden weg te werken. Daar was extra personele capaciteit voor ingezet. Dat was het inlopen van achterstanden die op dat gebied waren ontstaan.
De VVD vroeg of de wethouder Financiën of Financiën in brede zin altijd een sturende rol zou moeten hebben in het totstandkomen van raadsvoorstellen die uit het college komen. De wethouders zet uiteen hoe dat op dit moment verloopt: het college heeft een three lines of defense model - de eerste lijn van de controle zit bij het organisatieonderdeel zelf. Die moeten in eerste instantie financieel en juridisch kloppende stukken aanleveren. Vervolgens wordt het stuk eerst beoordeeld door de business controller; de controle gericht op dat organisatieonderdeel. Daar wordt het vervolgens ook getoetst. Daarna wanneer de stukken in het college komen, wordt het voorstel getoetst door concern Control en daarbij wordt hij getoetst op de kaders en de richtlijnen. De wethouder antwoordt bevestigend op de desbetreffende vraag. Zij ziet ook waar de VVD naar zoekt. De VVD wil meer inzicht krijgen in de financiële paragraaf. Zou dat scherper kunnen. Daarbij denkt de wethouder dat het belangrijk is om te weten wat het de partijen zou helpen om “daar verder in terug te zien”. Het college is er nu scherp op dat er niets afgesproken wordt dat niet betaald kan worden. Het stadsbestuur heeft wel de gewoonte beleidsnota's en ambities vast te stellen waarvan het bestuur zegt dat de dekking nog niet gereed is. Dat is de werkwijze in Utrecht. Die werkwijze wordt ook voortgezet en wordt ook door financiën geaccordeerd, mits duidelijk is welk onderdeel nog niet gedekt is en later bij een nieuw besluitvormingsmoment eventueel te dekken is. Tot die tijd wordt het niet uitgevoerd. Wanneer de raad daarover andere wensen heeft, zou dat een andere politieke richting zijn. Daarmee zouden alle beleidsnota's en visies er anders uit moeten zien.
Mevrouw Ramaker (VVD) gaat in op de meer sturende rol van de wethouder Financiën. Zij voorziet dat het stadsbestuur in financieel opzicht droevige tijden tegemoet gaat. Dat is alom bekend. Er moet fors bezuinigd worden. Het is niet ongebruikelijk in overheidsland dat bij forse investeringen of investeringen die financiële impact hebben de wethouder Financiën een sterke rol te geven. Zij geeft mee dat het goed zou zijn, dit in overweging mee te nemen. Zij stelt dat de financiële paragraaf nu niet financieel is, die is vaak beschrijvend. Ook dit geeft zij de wethouder mee.
Wethouder Schilderman merkt op dat dit een tipje van de sluier oplicht als het gaat om de vraag hoe het college verbetering kan aanbrengen. Het college heeft dit expli-

ciet geborgd voor de risicovolle projecten. Zij zit iedere week met de mensen van Concern Control om de tafel om na te gaan wat in die week weer op de college-agenda staat.
De VVD ging ook in op de raming van de OZB-inkomsten. De wethouder deelt mee dat dit altijd de raming is. De areaalontwikkeling is hoger geweest dan begroot voor niet-woningen. Dat heeft ermee te maken dat er meer in aanbouw is genomen en meer is voltooid. Daar speelt doorheen dat er uitdagingen zijn bij de BghU. Dat werd ook terecht geconstateerd door de VVD. Dat baart ook de wethouder zorgen. Het college werkt wel aan een Verbeterplan. Vorige week heeft zij gesproken met de Waarderingskamer over wat er gebeuren moet om de uitvoering te verbeteren. Het college kijkt of het bestuur daar dichterop moet komen te staan. Daarvoor is een stuurgroep opgericht. Het college gaat na of naar een AB-structuur toegewerkt moet worden; dat zou daarin gedaan moeten worden, is nu de vraag. Zij deelt dat dit een belangrijk punt van aandacht is, ook omdat dit een groot onderdeel is van van de begroting. Daarbij zegt de wethouder dat er drie jaar de ruimte is om op te leggen, maar dat wil zij liever niet. In het laatste jaar is er een goede vooruitgang te zien.
De VVD vroeg ook naar het behouden van draagvlak rondom de lokale belastinginning. De wethouder zet uiteen dat dat draagvlak een politieke vraag is. Vanuit haar positie zou zij wel zeggen dat het draagvlak wel helpt in de belastinginning. Transparante communicatie is daarvoor belangrijk.

De voorzitter schorst de vergadering in verband met de aandacht van de wethouder voor haar piketdienst en heropent die voor voortzetting van de beantwoording.

Wethouder Schilderman zet haar beantwoording voort met nader in te gaan op het draagvlak voor belastinginning. Het lijkt haar bij uitstek een politieke vraag die de commissie zal moeten beantwoorden: wat vindt de raad redelijk in lastenverhoging in relatie tot het dienstverleningsniveau. De VVD vroeg of het verstandig is een team de BghU te laten ontlasten. Het college ziet dat zonder meer als een optie om dat verder te bespreken. Op dit moment ligt de verantwoordelijkheid bij de directie van de BghU. Het college blijft daarvoor verantwoordelijk. De BghU heeft de systemen en de inning. Daar zal het in eerste instantie ook moeten gebeuren.
De VVD vroeg ook naar de hondenbelasting en stelde de vraag of die belasting iets oplevert; de wethouder antwoordt bevestigend, ook omdat in een totale samenwerking dit een onderdeel is van het pakket; daarmee zijn er geen aanvullende kosten voor de heffing hiervan. Het is aan de raad om te beoordelen of de raad dit een nuttige belasting vindt.
De VVD sprak ook over verbonden partijen en signaleert dat daarvoor meer aandacht nodig is. Zij deelt dat volledig met de VVD. Zij refereert aan de inbreng van de accountant op dit onderwerp. Op dit moment is daarvoor extra aandacht. Het college zal hierover naar de raad komen in Q4. In de tussentijd worden afspraken gemaakt met de adviescommissie; na de zomer zal een moment gepland zijn om tussentijds van gedachten te wisselen voordat de nota definitief aan de raad wordt voorgelegd.
GroenLinks sprak over de teksten rondom rechtmatigheid. De wethouder bevestigt dat het even zoeken is hoe daarop te formuleren. De tekst uit het raadsvoorstel is conform de richtlijn van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording-red). Die stelt voor dat het een tweetraps is: rekenkundig wordt bepaald of er sprake is van een overschrijding, daarna vindt een toetsing plaats in de tweede trap op basis van de

eigen richtlijnen en financiële verordening. Daarin staan aanvullende criteria waarin overschrijding als *acceptabel of niet?* te zien is. Dat is een deel van de aanleiding waarom het er zo uitziet. De wethouder denkt dat dit een goede aanmoediging is om na te gaan of het college dit volgend jaar net iets simpeler kan opschrijven.
GroenLinks stelde ook vragen vanuit de raadstoets of meer gewerkt kan worden met benchmarks. Het college maakt daarvan veelvuldig gebruik. Verdiepende onderzoeken zijn daarin ook belangrijk. Een benchmark is een goed middel om te kijken waar de gemeente Utrecht staat ten opzichte van andere gemeenten. Maar dat betekent niet dat soms iets dieper gekeken moet worden. Waar nodig zal het college benchmarks zeker gebruiken.
GroenLinks vraagt ook naar meerjarige getallenreeksen. De wethouder vindt het goed na te gaan of dat verder te verbreden is. Het college heeft dat op dit moment op meerdere plekken er in zitten; het is mogelijk interessant na te gaan waar de aanvulling zou kunnen passen. Het lijkt haar goed als er mensen zijn die zeggen dat ze dit erg gemist hebben zo dat het college op die manier er naar kan kijken.
GroenLinks en de PvdA vroegen naar de reserves; zij heeft daarop geantwoord richting de adviescommissie. Het CDA sprak over verbeteringen rondom reserves; ook die vraag heeft zij al beantwoord.
De heer Van Steeg (CDA) bedoelde de Reserves in verhouding tot de jaarrekening zelf en hoe de koppeling is te maken van de reserves en de subsidies naar de doelstelling en de jaarrekening.
Wethouder Schildeman begrijpt dat heer Van Steeg bedoelt dat meer aan te geven. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden nu in zijn algemeenheid toegelicht per programma en per doelstelling. Dat komt overeen met wat daarover is opgeschreven in de financiële verordening. Reserves worden per programma verantwoord en toegelicht. Dat gebeurt zowel in het programma als in de balans. De doelstelling van de Reserve bepaalt of dat gekoppeld is aan één of meerdere doelstellingen. Dat maakt dat het soms ook er anders uitziet tussen verschillende onderdelen. Die keuze wordt gemaakt bij de instelling van de Reserve. Daarvoor kunnen aanleidingen zijn omdat een Reserve soms meerdere doelstellingen beslaat. Maar dat maakt het moeilijker ze te volgen.
De heer Van Steeg (CDA) denkt dat te begrijpen. Zijn vraag was meer inzichtelijk te maken wat die subsidies doen voor de doelstelling en wat de reserves doen voor de doelstelling. Hij begrijpt dat de reserves meerdere doelstellingen kunnen betreffen. Hij kan dat niet opmaken uit de jaarrekening. Hij ziet daarin een verbeterstap. Hij hoorde de accountant zeggen dat die stap nog te maken is.
Wethouder Schilderman zal hierover terugkomen bij de analyse die over de reserves gaat. Bij de instelling van een Reserve wordt steeds bepaald wat de doelstelling is en hoe die gevolgd wordt. Daarmee staat het voor een gedeelte ook vast vanuit de besluitvorming in het verleden.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat die analyse bij de vaststelling van de reserves hoort. Wanneer hij de jaarrekening leest en hij wil begrijpen wat in de begroting is vastgesteld en hoe dat is aangepast en hoe dat in de jaarrekening terugkomt kan hij de koppeling niet maken naar wat die reserves doen op het resultaat of op de doelstelling en wat de subsidies doen en waarom de subsidies zijn aangevraagd of gebruikt voor de doelstelling. Die koppeling zou directer kunnen zodat hij gemakkelijker als raadslid kan begrijpen waarom de subsidies zijn aangevraagd en waarom de reserves zijn ingezet.

Wethouder Schilderman begrijpt dat. Zij licht toe dat dat ook keuzes zijn die gemaakt moeten worden in de beleidscyclus. Zodra bredere subsidies worden vastgesteld die een bredere doelstelling hebben, is die koppeling ook moeilijker te maken in de jaarstukken. Om te zeggen dat dat in één klap te verbeteren is over de hele linie heen, is niet hoe ze tot stand zijn gekomen en dat zijn ook niet de afspraken die gemaakt zijn. Zij wil best in de analyse daarover iets zeggen, maar zij kan niet beloven dat ze ze in één keer helderder gaat maken; dit omdat ze soms ook anders ingesteld zijn. Het wordt ook niet veel helderder wanneer ze ze achteraf eigenhandig gaat aanpassen.
Vraag over de BTW op de energietoeslag; naar aanleiding daarvan wordt gevraagd of de raad grip heeft op hoe omgegaan wordt met BTW. Alle centrale financiële processen worden meegenomen in het Verbeterplan; dat maakt dat BTW daarvan ook onderdeel is. Daarbij is er ook afstemming met de belastingdienst om na te gaan of dit samen beter te regelen is. Dat komt zeker terug in het Verbeterplan waar eerder naar verwezen is.
D66 is benieuwd naar de maatregelen en acties uit de brief van 5 februari; de wethouder deelt mee dat voor de zomer gestart wordt met een doorlichting. Ondertussen wordt gewerkt aan een programmaplan en worden er ook maatregelen direct getroffen, zoals de versterking van de interne controle op concernposten, maar ook de regie op het Gemeentefonds. Die regie wordt op dit moment ook al versterkt.
D66 stelde ook vragen over capaciteitsuitdagingen binnen de gemeente Utrecht. De wethouder zet uiteen dat daaraan al veel gedaan wordt. Haar collega heeft een uitgebreid arbeidsmarktprogramma waarin de gemeente zowel aandacht heeft voor de werving als voor behoud van personeel. Het lijkt de wethouder verstandig om terug te kijken naar de commissievergadering die vanmiddag heeft plaatsgevonden. Daar is ook iets gezegd dat ook van belang is.
D66 vroeg of de gemeente de crisisbeheersingsmaatregelen periodiek evalueert en bijwerkt; binnen de organisatie wordt gebruik gemaakt van risicomanagement, ook op het gebied van informatie- en procesmanagement zijn er businesscontinuïteitsplannen gemaakt voor de kritische processen. Die worden periodiek geëvalueerd en bijgesteld wanneer nodig.
D66 stelde vragen naar subsidies; of met de brede bril gekeken wordt naar subsidies. Om als organisatie voor een bepaalde subsidie in aanmerking te komen, moet de organisatie voldoen aan de eisen die door dat programma specifiek gesteld zijn in een nadere regel. Dat betekent dat een toetsing en de controle dan ook daarop wordt gedaan door het subsidiebureau. De bepaling van de vereisten komt in de nadere regel naar voren. Of de subsidies doelmatig worden ingezet, kan alleen beoordeeld worden door het organisatieonderdeel zelf op basis van de eisen die gesteld zijn in die nadere regel. Daaronder ligt de vraag of alle subsidies doelmatig zijn. Het is moeilijk om daarin in te treden, soms zijn er politieke keuzes gemaakt. Met vanuit de hoogte ingrijpen op een subsidie omdat die niet doelmatig gevonden wordt, wordt een stuk politieke besluitvorming tekort gedaan.
De heer Peters (D66) vraagt hoe gecontroleerd wordt dat er geen overlap zit tussen subsidies aan verschillende organisaties wanneer dit zo per programma wordt gedaan.
Wethouder Schilderman zet uiteen dat voor alle subsidies verantwoording wordt afgelegd. Daarbij wordt aangegeven welke subsidies er zijn met welk doel. Zodra het gaat om meerdere doelstellingen waarvoor verschillende partijen in aanmerking kunnen komen en daarvoor gesubsidieerd, behoort dat tot de mogelijkheden.

De heer Peters (D66) vraagt of de wethouder het met hem eens is dat het stadsbestuur juist moet kijken naar hoe de overlap zoveel mogelijk weg te nemen en het geld nuttig besteed kan worden; bovendien houdt hij het voor mogelijk dat partijen kans maken op subsidie die dat nu niet maken omdat de pot op is. Hij vindt dat er veel meer slagen te winnen zijn.
Wethouder Schilderman stelt voor een keer een diepgravend gesprek te voeren over in hoeverre de gemeente integraal wil sturen op subsidies. Zoals zij in het voorbeeld aangaf, worden de mogelijkheden beperkt voor subsidies en wordt invloed van *hoog over* een inbreuk op de nadere regel. Dat heeft als nadeel dat er minder beleidsvrijheid is dan het inhoudelijke onderwerp behandeld wordt. Wanneer dit breed gedeeld wordt is het mogelijk hierop dieper in te gaan vanuit de vraag of er meer centrale sturing op subsidies gezet moet worden.
De heer Peters (D66) vindt het heel verstandig. Subsidies zijn bij uitstek instrumenten om beleid te sturen. Het lijkt hem logisch dat het stadsbestuur daarop wil sturen. Hij neemt de uitnodiging graag aan en hoopt dat raadsbreed te kunnen doen, misschien in een adviescommissie om na te gaan hoe extra slagen hierop te maken zijn.
Wethouder Schilderman lijkt het goed hierover te spreken met de adviescommissie; of voldaan wordt aan de eisen die vooraf gesteld worden.
De Partij voor de Dieren vroeg naar het financiële plaatje en de rekenfout en hoe zich dat verhoudt tot andere gemeenten. De wethouder zet uiteen dat alle gemeenten last hebben van de bezuinigingen van het Rijk op het Gemeentefonds en het ravijnjaar 2026. Amsterdam heeft op dit moment alleen een bijsturing van het huidig jaar laten zien en niet het meerjarige stuk. Amsterdam heeft een incidenteel overschot ten opzichte van vorig jaar; dat verklaart de verschillen. De individuele financiële situatie van alle gemeenten verschillen. De wethouder geeft daarvan een schets. De problemen rondom het ravijnjaar zijn breed.
In Utrecht is een fout gemaakt in de berekening van het Gemeentefonds en daarover is eerder gesproken. De wijze waarop vanuit het Gemeentefonds verdeeld wordt is veranderd. Dat speelde ook nog in een situatie met een grote inflatie waarmee ook een verandering zat in de prijscompensatie. De zaken door elkaar maakten het lastig te zien op dat moment. Daarover is eerder dit jaar gesproken.
De Partij voor de Dieren vroeg of de wethouder het positief zou vinden om het Duurzaamheidsverslag op te nemen in de P&C-cyclus. Op dit moment biedt het Duurzaamheidsverslag ruimte om dieper in te gaan op duurzaamheid zowel op indicatoren als op beleidsontwikkeling. Wanneer dit geïntegreerd wordt in de jaarstukken is dat mogelijk. Zij heeft begrepen dat de wens was vanuit de raad veel dieper en uitgebreider op de duurzaamheid te kunnen ingaan. Wanneer de raad dat niet wil en een korte behandeling wil via de jaarstukken is dat mogelijk. Zij had niet de idee dat dit destijds de wens was van de raad.
De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) herkent dat de vragen die gesteld zijn laat beantwoord worden en tegelijk met de Voorjaarsnota; zijn fractie wil er graag dieper op ingaan, maar het moment wordt daarvoor niet gecreëerd. Om die reden vroeg hij het te betrekken bij de jaarstukken.
Wethouder Schilderman merkt op dat het aan de raad is wanneer dit behandeld wordt in de commissie en in de raad. Wanneer zijn fractie de wethouder vraagt het Duurzaamheidsverslag te integreren in de jaarstukken, is dat mogelijk maar dan wordt het verslag een stuk korter met minder informatie.
De Partij voor de Dieren vroeg naar de onderbesteding op het verduurzamen van evenementen. De wethouder zet uiteen dat de middelen onderdeel uitmaken van het

jaarrekeningresultaat en ook niet afzonderlijk in te zetten zijn. De onderbesteding voldoet ook niet aan de eisen voor een resultaatbestemming en kunnen ook onder die vlag niet zomaar meegenomen worden naar het volgende jaar.
De PvdA vroeg of voldoende rekening gehouden wordt met planningsoptimisme. De wethouder zet uiteen dat in deze Voorjaarsnota het college aanvullend kijkt naar planningsoptimisme, maar ook in de meelopende stukken rondom het MPR. De onderbesteding heeft de aandacht van het college. Het college kijkt ook specifiek naar de beleidsvelden die genoemd werden door de PvdA. De wethouder kan zich voorstellen dat het college volgend jaar hierop een volgende stap wil zetten. Dit omdat zij in het MPR meer zou willen terugzien van de zaken waarop bijsturing nodig is met welke vragen daarin. Het lijkt de wethouder goed om na te gaan of het college voldoende heeft gedaan met deze Voorjaarsnota op het gebied van reëel ramen of dat het college wellicht teveel heeft gedaan en dat het averechts begint te werken; dat is ook altijd nog de mogelijkheid. Dat is de aanleiding voor de stukken in de Voorjaarsnota.
Gesproken is over de woonlasten en wat risicovol is; de wethouder benadrukt dat dit altijd een politieke afweging is. Deze woorden worden hierin regulier gebruikt en zijn daarom ook gebruikt door het college. Voor het overige vindt de wethouder het belangrijk te benoemen dat Utrecht wat woonlasten betreft een stuk hoger zit dan het landelijk gemiddelde; dat zou 100% zijn. De norm die de provincie hanteert als risicovol, is 105%. Utrecht zit op 112,4%. Het percentage eenpersoonshuishoudens is hoog in Utrecht. Ook daarom vertekent het beeld. Utrecht differentieert meer naar huishoudens. In hoeverre de raad dat problematisch vindt, is aan de raad voor een afweging.
VOLT vraagt naar het verbeteren van indicatoren. De accountant heeft gedeeltelijk daarop geantwoord. Het opstellen van de begroting en van de afgelopen begroting keek het college kritisch naar indicatoren en deed daarin ook aanpassingen. De begroting van dit lopende jaar ziet de raad pas terug bij de jaarstukken van volgend jaar. De wethouder verwacht daar een stap terug te zien die dit jaar door het college is gezet. Inhoudelijk is het belangrijk met het inhoudelijk beleidsveld te spreken over of dit de juiste indicator is. Zij heeft als wethouder financiën een systeemrol om te kijken naar verbetering van de indicatoren. Voor de lopende begroting is daarop een stap gezet.
VOLT vroeg ook naar de capaciteit; de wethouder heeft die al eerder beantwoord.
De heer Maas (VOLT) bevestigt die beantwoording. Het antwoord was niet helemaal duidelijk. Zijn vraag is of nu wel of niet een uitvoeringstoets gedaan gaat worden. Hij vond het antwoord een beetje in het midden liggen. Hij wil graag een heel helder antwoord. Zijn fractie ziet graag de uitvoeringstoets en bij voorkeur ergens in de jaarstukken. Hij vraagt of de wethouder dit gaat toezeggen.
Wethouder Schilderman heeft dan een helderder beschrijving nodig van wat de heer Maas voor zich ziet bij een uitvoeringstoets. Het college kijkt altijd bij raadsvoorstellen die voorliggen of de juridische mogelijkheden en de capaciteit en het geld er is om datgene te kunnen realiseren wat onherroepelijk wordt afgesproken in dat raadsvoorstel. De toets wordt altijd gedaan bij voorstellen. De vraag is wat de heer Maas verlangt bij een uitvoeringstoets.
De heer Maas (VOLT) zal daarvoor gaan zorgen.
Wethouder Schilderman houdt zich aanbevolen om met de heer Maas te sparren.
Zij vervolgt haar beantwoording. VOLT sprak over zaken die een andere besteding hadden dan begroot bij DUS. Zij zet uiteen dat een bestedingsvoorstel daarvoor is

ingediend voor 2024. Dat betekent dat de kosten later gemaakt worden dan oorspronkelijk begroot. Om die reden is er sprake van onderbesteding in het voorgaande jaar.
VOLT vroeg ook naar sturen en verantwoorden; of het college daarin een belangrijke taak ziet van de afdeling Control. De wethouder antwoordt bevestigend. Bijna iedere week spreekt zij hierover met Control en in het college. Belangrijk is om aan te geven dat bij het vaststellen van de beleidscyclus met elkaar gewisseld is dat zaken niet overnacht veranderd zouden zijn, zeker niet voor alle bestaande beleidsstukken. Dat zou jaren kosten voordat te komen is tot een dekkend beeld conform het sturen en verantwoorden. Belangrijker dan dat is dat er een verandering moet plaatsvinden in de organisatie waarin veel strakker gekeken wordt naar het kader dat met het beleidsvoorstel wordt gemaakt met welke consequenties. Dat gaat stukje bij beetje. Zoals iedere cultuurverandering in een organisatie, kost dat enige tijd en is te zien met beleidsstukken waaraan lang gewerkt is dat de gedachte en het schrijven allang zijn begonnen voordat er opnieuw kritisch naar gekeken wordt. Zij begrijpt waarom de heer Maas het zegt. En zij deelt dit ook met hem. Maar zij vraagt hem ook een klein beetje respijt omdat het soms tijd kost.
De heer Maas (VOLT) vertrouwd de wethouder op haar rol hierin. Dat is hij ook van de wethouder gewend. In het afgelopen jaar is geworsteld met de cyclus en hoe die is vormgegeven. Hij refereert aan de woordenwisselingen daarover binnen commissies en met het college. Hij is op zoek naar de sturende rol vanuit de gedachte dat het beter en dat het beter wordt. Hij hoopt dat het bij deze wethouder in goede handen is.
Wethouder Schilderman vindt heel herkenbaar dat het juist moet gaan over de sturende rol. Die focus heeft het college: of het kaderstellende helder is zodat de raad helder kan kiezen en kan amenderen.
Student & Starter vroeg een duidelijker verband te stellen in de jaarrekening met de resultaatbestemming. De wethouder zet uiteen dat die duiding bewust niet meegenomen is in de jaarstukken omdat de besluitvorming over de resultaatbestemming plaatsvindt na de jaarstukken. Als de resultaatbestemming dan niet wordt gehonoreerd, zijn de jaarstukken onjuist; om die reden is hij “los”.
De wethouder is al ingegaan op de gewenste verbeteringen rondom de financiën, ook ging zij al in op de reserves.
De accountant ging al in op de frauderisicoanalyse; het blijft een continu proces om fraude in al haar verschijningsvormen het hoofd te bieden; ze blijven ook ontwikkelen. Dat betekent dat het college dat ook blijft doen. Wel moet goed worden nagegaan op welk niveau dit gecontroleerd wordt, ook vanwege eventuele ongewenste effecten, maar ook omdat het bestuur zeker moet weten dat het klopt als gesproken wordt over fraude.
DENK stelde vragen over fouten in de begroting en gaf aan dat die onacceptabel zijn. De wethouder deelt dat met DENK. Zij heeft dat ook eerder aangegeven; zij heeft gezegd dat het niet had moeten gebeuren en dat het niet had moeten kúnnen gebeuren. Dat was de aanleiding voor de brief aan de raad. De maatregelen zijn opgenomen in de Voorjaarsnota met een versterking om dit in het vervolg te voorkomen.
DENK vraagt ook hoe te voorkomen is dat de raad achter de feiten aanloopt; daarvoor zijn de ontwikkelingen in de P&C-cyclus heel belangrijk. Op een aantal van die zaken gaf zij antwoord.

De ChristenUnie gaf aan dat in veel programma's sprake is van onderbestedingen; wat te doen om dat te voorkomen. De wethouder benadrukt dat dit altijd de aandacht heeft van het college en dat dat ook niet gaat veranderen omdat er nu een jaar van overbesteding is geweest. Bij het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen in de Voorjaarsnota is er scherp gekeken naar mogelijke bijsturingsvoorstellen. Dit zal het college ook tussendoor steeds sterker gaan doen. De wethouder benadrukt dat het onmogelijk is om alle onderbestedingen te voorkomen.
De ChristenUnie vroeg ook naar indicatoren. De wethouder heeft daarop geantwoord. Zij merkt op dat vaak verwezen wordt naar de inwonersenquête. Maar die enquête wordt slechts eens in de twee jaar vormgegeven. Zij ziet dat daarover vaak vragen zijn. Wanneer de raad jaarlijkse indicatoren zou kiezen, zou de raad ook in heel veel gevallen ook de inwonersenquête jaarlijks moeten doen. Daarvoor is eerder niet gekozen, ook in het licht van de kosten.
De heer Van der Graaf (ChristenUnie) bevestigt dat dit zo is; de bezuiniging op de de inwonersenquête is een keuze geweest. Dan vindt hij het wel belangrijk dat dat erbij staat. Hij wist dat op een aantal vlakken. Tegelijkertijd is hier dan ook de vraag of het logischer is als dit aan de hand het jaar 2021 te laten zien zodat breder is te kijken.
Wethouder Schilderman antwoordt dat dat soms de oplossing kan zijn. Daarbij geldt ook wat de wethouder eerder beantwoordde; dat het college in de begroting van 2024 een aantal indicatoren heeft aangepast. Dat leest de raad nog niet terug in de jaarstukken van 2023; die zijn opgesteld op basis van de begroting van het jaar daarvoor.
De ChristenUnie gaf aan in de jaarstukken soms de reflectie te missen over wat er niet gelukt is en de reden daarvoor en of daaraan meer aandacht te besteden is. Het college zal dit jaar daarmee aan de slag gaan zodat dit volgend jaar goed terugkomt.

EenUtrecht vraagt naar de inhuur en ziekteverzuim; de wethouder zet uiteen dat dit ook thema's zijn waarvoor zeker ook aandacht is. Dat is ook landelijk erg hoog. Haar collega wethouder Streefland werkt daaraan hard. Over inhuur is vanmiddag gesproken. Wanneer de commissie hierover nader van gedachten wil wisselen kan dat ook bij de Voorjaarsnota. Het klopt dat het college plannen heeft om een uitgebreide aanpak daarop in te vullen.
EenUtrecht vraagt ook naar kengetallen en de kritische factor. Die zijn ook bekend. Anders is dit een technische vraag die terug kan komen. Bij de programmabegroting wordt dat specifiek berekend. De reden dit bij de programmabegroting te doen, is omdat de toezichthouder, de provincie, tijdig de begroting controleert. Daar moet dit in terugkomen, en dat moment moet dan ook bepaald worden. Het college heeft een aantal al benoemd die spannend kunnen zijn: de woonlasten waar Utrecht boven zit. Terugkijkend naar het voorgaande jaar zit Utrecht op de meeste plekken ruimer. Dat verandert bij deze Voorjaarsnota. Daarbij zullen de structurele exploitatieruimte en de solvabiliteitsratio onderwerpen zijn die het bestuur zeker zal tegenkomen.
EenUtrecht vroeg naar de harde grens daarin. De grenzen van de provincie zullen bekend zijn. Daarin deelt zij de inbreng van de accountant over dat het altijd in gezamenlijkheid bekeken zal moeten worden. Om een tipje van de sluier richting de Voorjaarsnota op te lichten, is te zien dat de schuldquote gaat oplopen door meer investeringen die gedaan worden, de solvabiliteitsratio gaat achteruit omdat het college een grote ingreep doet in de reserves, het weerstandsvermogen heeft nog

ruimte, maar zij kan zich voorstellen dat het college het weerstandsvermogen bijstelt richting de begroting, en rondom de woonlasten zit Utrecht hoog.
De heer Van Steeg (CDA) vraagt of het mogelijk is om de kengetallen langjarig in beeld te brengen zodat de raad daarvan een duidelijk overzicht heeft in de begroting en in de beleidscyclus.
Wethouder Schilderman bevestigt dit te doen en zij licht toe dat dit terugkomt bij de programmabegroting.
De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat dit niet het geval is in de jaarstukken. Hij zal dit laten uitzoeken.
Wethouder Schilderman bevestigt dat het college dat altijd laat zien bij de programmabegroting. De programmabegroting wordt ook gecontroleerd door de provincie. De wethouder zal nagaan of er voldoende jaren bijzitten. Als dat onvoldoende is, zal zij nagaan of daaraan nog iets is toe te voegen.
EenUtrecht vroeg het college te refereren aan hoe het college tegen de financiële positie aankijkt ten opzichte van andere steden. Bij de meeste gemeenten blijft wat geld over; dat heeft soms ook te maken met dat het geld van het Rijk later komt of dat dingen net over de jaargrens heenvallen. Dat is in die zin anders. Er zijn andere gemeenten die al veel langer er financieel slechter bijstaan dan de gemeente Utrecht. Het college heeft lange tijd allerlei bezuinigingen weten te voorkomen; dat is op dit moment echt anders. Zij beschouwt dit als de algemene reflectie.
EenUtrecht vraagt alvast naar de toekomst: hoeveel buffer heeft de gemeente richting de toekomst. Wanneer zij de weerstandratio in de jaarstukken bekijkt, is te zien dat die voldoende is en dat de gemeente boven de risico's zit. Voor het overige meldt de wethouder dat het college hierover terugkomt bij de begroting. Van andere indicatoren in de Voorjaarsnota is te zien dat de reservepositie afneemt.

Gemiste vragen
De heer Snijder (Student & Starter) gaat in op de resultaatbestemming. De wethouder gaf aan dat die bestemming nu in een ander licht staat doordat met het negatieve resultaat waarschijnlijk ook een andere werkwijze mogelijk is. Hij vraagt of dit iets is om verder te bespreken met de adviescommissie en ook de link met de jaarstukken te bekijken, en zo ja wanneer het college daartoe in de gelegenheid is.
Wethouder Schilderman antwoordt dat de adviescommissie over haar eigen agenda gaat. Het lijkt haar een logisch onderwerp om daar te bespreken. Ook wanneer overwogen zou worden om de werkwijze aan te passen. Zij heeft aangegeven waarom het college dit over het afgelopen jaar niet heeft gedaan; het is in het beeld een beetje vreemd een resultaatbestemming te doen terwijl er geen resultaat is, dan wel een negatief resultaat. Dat zou een grote afwijking zijn van hoe het tot nog toe is gedaan omdat niets ingericht is om dit van tevoren bij te sturen. Om die reden is het college er op deze manier mee doorgegaan. Dat betekent niet dat de wethouder het per se een goed idee zou vinden om dit los te gaan doen; dat zou betekenen dat aan het eind van het jaar het gemeentebestuur komt te zitten met allerlei aanpassingen die grotendeels dan ook weer technisch zijn met extra druk richting de kerst. Zij vraagt zich daarenboven af hoeveel discussie er is over veel van dit soort zaken; iets wat niet is uitgevoerd in december en alsnog in januari uitgevoerd gaat worden of afspraken die er altijd zijn over waar een bestemming van een Reserve naar toe gaat. Dat zou ook op deze wijze te hanteren zijn.

De heer Van Bemmel (Partij voor de Dieren) had gevraagd hoe het college ervoor gaat zorgen dat er ruimte blijft voor nieuwe en onverwachte ambities vanuit de raad in het kader van het capaciteitsprobleem.
Wethouder Schilderman zou op meerdere manieren rekening kunnen houden met nieuwe en onverwachte ambities. Het is mogelijk om meer incidenteel te gaan begroten en veel minder structureel, bijvoorbeeld minder structurele subsidies, minder structurele budgetten toekennen. In een dergelijk geval zou veel gemakkelijker met middelen geschoven kunnen worden. Dat heeft als nadeel dat de inzet minder langjarig is. Daarmee is er minder continuïteit van beleid. Dit zou voor externe partners heel lastig kunnen zijn.
Een andere manier kan zijn door te zeggen steeds een deel vrij besteedbaar te willen hebben. Dat betekent dat ieder jaar bezuinigd moet worden om dat geld vrij te maken. Dit zou de methode zijn hiermee rekening te houden.

Tweede termijn
De voorzitter vraagt of de inbreng van de wethouder en van de accountant nog geleid hebben tot overige vragen bij de commissie.

De heer Maas (VOLT) merkt op dat de wethouder iets verteld heeft over het Verbeterplan Financiële functie. Zij zei dat dat terug gaat komen in de P&C-cyclus. Hij vraagt wanneer hij dat kan verwachten. Zal dat gedaan worden bij de programmabegroting, bij de Berap, bij de jaarstukken? Hij vraagt waarom dit niet één keer per kwartaal gedaan wordt.

De heer Claassen (GroenLinks) merkt op dat er besloten is om voor wat betreft de rechtmatigheidsnorm een ingroeitraject te hanteren. Vorig jaar is het besluit voorgelegd om dat ingroeitraject nog even uit te stellen en op 1,5% te gaan zitten. Hij ziet nu niet een voorstel om opnieuw uit te stellen; dat roept bij hem de vraag op wat de tolerantie wordt over 2024.

De heer Van der Graaf (ChristenUnie) is blij met de toezegging van de wethouder om volgend jaar scherper te gaan kijken naar wat niet goed ging en dat te vermelden. Hij vraagt of de wethouder voornemens is om de raad tussentijds te informeren over op wat voor manier het college dit gaat doen.

De beantwoording
Wethouder Schilderman beantwoordt de vraag van VOLT hoe vaak teruggekomen wordt op de verbetering van de financiële functie. Haar voorstel is om dit te doen bij de Beraps. Dat is dan tweemaal per jaar. Wanneer dit elk kwartaal gedaan wordt, is er wellicht net te weinig te melden en is er niet per se een logisch bespreekmoment.

De ChristenUnie stelde de vraag hoe het college terugkomt over het beter informeren van de raad over waar het minder goed ging. Het college wil dat eerst proberen te doen bij de komende jaarstukken. Die zouden ook een nieuwe verbeterslag op leesbaarheid moeten zijn omdat die ook gebaseerd is op de nieuwe structuur van de programmabegroting. De wethouder denkt dat de invulling überhaupt al zou helpen om dit helderder te maken. De wethouder zou voorstellen om die stap in ieder geval te doen en daarna na te gaan of dat voldoende het gewenste effect heeft opgeleverd.

Zij wil iets hebben dat minstens een jaar heeft kunnen lopen zodat mensen er over nadenken.
GroenLinks vroeg naar het percentage, nu 1,5%, dat wordt voorgesteld voor 2024.
Het voorstel van het college zou zijn om opnieuw 1,5% te gaan hanteren omdat het college merkt op dat een aantal zaken discussie bestaat omdat de regelgeving langer op zich laat wachten dan gedacht.

De voorzitter concludeert dat de commissie naar genoegen is geïnformeerd, door de accountant en door het college.
Hij stelt vast dat er geen toezeggingen zijn gedaan.
De raadsvoorstellen worden op 11 juli in samenhang besproken in de raad. Hij wenst de raad veel succes met de voorbereiding van deze bespreking.
Hij sluit de vergadering om 23.09 uur.